

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Uluslararası Bakalorya Diploma Programı Uygulayan Bir Okulda Disiplinler Arası Sosyal Bilgiler Öğretimi: Tecrübeler, Fırsatlar, Zorluklar¹

Sayfa | 72

Teaching Interdisciplinary Social Studies in A School Implementing The International Baccalaureate Programme: Experiences, Opportunites, Challenges

Melike KARASU, Yüksek Lisans Öğrencisi, Dokuz Eylül Üniversitesi, karasu-melike@outlook.com, 0009-0002-8675-3048

Banu ÇULHA ÖZBAŞ, Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, banu.culha@deu.edu.tr, 0000-0003-4691-875X

Geliş tarihi - Received: 23 Şubat 2026
Kabul tarihi - Accepted: 16 Nisan 2026
Yayın tarihi - Published: 16 Haziran 2026

¹ Bu çalışma birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında gerçekleştirmekte olduğu yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Karasu, M. ve Çulha Özbaş, B. (2026). Uluslararası bakalorya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, 2(4)*, 72-101.

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Öz. Bu araştırmanın amacı, Uluslararası Bakalorya (IB) Diploma Programı kapsamında sosyal bilgiler derslerinde yürütülen disiplinler arası öğretim uygulamalarını öğretmen görüşlerine dayalı olarak incelemektir. Nitel araştırma yaklaşımıyla desenlenen çalışmada veriler, yarı yapılandırılmış öğretmen görüşmeleri aracılığıyla toplanmıştır. Veriler betimsel analiz ve içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma bulguları, disiplinler arası öğretimin öğrenci merkezli, proje temelli ve öğretmen inisiyatifine dayalı bir anlayışla kurgulandığını göstermektedir. Öğretmen görüşleri, bu uygulamaların öğrencilerin derse yönelik ilgisini ve motivasyonunu artırdığını, öğrenmenin kalıcılığını güçlendirdiğini ve çoklu perspektif geliştirme becerilerini desteklediğini ortaya koymuştur. Bununla birlikte zaman yönetimi, program yoğunluğu, ortak planlama ve değerlendirme süreçleri disiplinler arası uygulamaların sınırlılıkları arasında yer almaktadır. Sonuç olarak çalışmada, disiplinler arası öğretimin etkili biçimde uygulanabilmesi için öğretmen özerkliğini destekleyen ve kurumsal iş birliğini güçlendiren bir okul kültürünün önemi vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: “Disiplinler arası öğretim”, “Sosyal bilgiler öğretimi”, “Uluslararası Bakalorya”, “Öğretmen görüşleri”

Abstract. The purpose of this study is to examine interdisciplinary teaching practices implemented in social studies courses within the International Baccalaureate (IB) Diploma Programme based on teachers’ perspectives. Designed as a qualitative study, the data was collected through semi-structured interviews with teachers and analyzed using descriptive analysis and content analysis methods. The findings indicate that interdisciplinary teaching is structured around a student-centered, project-based, and teacher-driven approach. Teachers reported that these practices increase students’ interest and motivation toward the course, enhance learning retention, and support the development of multiple perspectives. However, time management, curriculum density, limited opportunities for collaborative planning, and assessment processes were identified as significant constraints on interdisciplinary implementation. Overall, the results underscore the importance of a school culture that fosters teacher autonomy and promotes institutional collaboration to ensure the effective and sustainable implementation of interdisciplinary teaching.

Keywords: “Interdisciplinary Teaching”, “Teaching Social Studies”, “International Baccalaureate Schools”, “Teacher Perspectives”.

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Extended Abstract

Introduction. Interdisciplinary teaching has gained increasing prominence in contemporary educational settings as societies seek to equip learners with the skills needed to address complex global challenges. Social studies education, in particular, provides fertile ground for interdisciplinary approaches due to its focus on civic competence, cultural understanding, and real-world problem-solving. Within this context, the International Baccalaureate (IB) programs encourage inquiry-based and interdisciplinary curriculum structures that enable students to integrate knowledge across disciplines and construct deep conceptual understanding.

The present study aims to examine how interdisciplinary social studies teaching is enacted in a school implementing the International Baccalaureate Diploma Programme in Türkiye. The research focuses on teachers' experiences, perceptions, challenges, and evaluations of interdisciplinary instructional practices. It seeks to answer the central question: *How is interdisciplinary social studies teaching implemented, perceived, and sustained in an IB school environment?* This study is significant because it provides empirical insights into the operational dynamics of interdisciplinary teaching in an IB framework—a context in which the expectations for collaboration, conceptual integration, and inquiry-based learning are particularly high.

The research also addresses the practical challenges faced by teachers regarding planning, coordination, and curriculum alignment. Institutional constraints such as limited planning time and high workload emerged as notable limitations during the study process. Interdisciplinary teaching refers to an approach in which two or more subject areas are purposefully integrated to create richer learning experiences and to foster students' ability to synthesize knowledge. In social studies education, this approach enables learners to connect historical, geographical, civic, and economic concepts with insights from other disciplines such as science, literature, or the arts. Within the International Baccalaureate framework, interdisciplinary learning is conceptualized through holistic education, conceptual understanding, global-mindedness, and learner agency. The IB Middle Years Programme (MYP), which precedes the Diploma Programme, places particular emphasis on interdisciplinary units (IDUs). These units require teachers from different disciplines to collaborate in designing learning experiences that explore shared concepts, cultivate inquiry skills, and encourage students to apply their knowledge in authentic contexts.

Existing studies highlight that interdisciplinary teaching strengthens students' problem-solving skills, promotes collaboration, and contributes to meaningful and lasting learning. Scholars such as Drake and Burns (2004) and Jacobs (1989) assert that interdisciplinary instruction encourages learners to construct connections between different fields of knowledge, enhancing cognitive flexibility. Research conducted within the IB context (e.g., Wells, 2016; Bunnell, 2019) demonstrates that interdisciplinary learning supports students' conceptual understanding and global awareness, aligning with the IB mission of developing internationally minded individuals. However, studies also identify challenges associated with interdisciplinary teaching. These include difficulty aligning curriculum content across disciplines, insufficient planning time, a lack of shared vision among teachers, and varied institutional support (Beane, 1997; Czerniak, 2007). In the IB context, teachers

Karasu, M. ve Çulha Özbaş, B. (2026). Uluslararası baccalaureate diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 72-101.*

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

often report tension between meeting program requirements and addressing national curriculum expectations. This study builds on these findings by providing empirical evidence from a Turkish IB school regarding how social studies teachers navigate interdisciplinary teaching practices.

Method. This research employed a qualitative case study design to examine interdisciplinary social studies teaching in depth. The case study approach was chosen because it allows for a holistic exploration of a bounded system within its real-life context. The study was conducted in an IB Middle Years Programme school located in a major metropolitan city in Türkiye. Participants included teachers from social studies and related disciplines who were directly involved in interdisciplinary units and instructional collaborations.

Data was collected through semi-structured interviews designed to elicit teachers' experiences, perceptions, and evaluations of interdisciplinary teaching. Interview questions addressed themes such as conceptual understanding of interdisciplinarity, planning processes, collaboration experiences, benefits for students, institutional support, and perceived challenges. Data was analyzed using descriptive analysis and content analysis methods, during which emerging themes and sub-themes were identified. Ethical principles were rigorously followed: participation was voluntary, informed consent was obtained, anonymity was ensured, and the research design was approved in line with academic ethical standards.

Results. The findings suggest that interdisciplinary teaching within the IB social studies context offers significant pedagogical benefits for students. Teachers reported that interdisciplinary units help students integrate knowledge from different subject areas, develop critical thinking skills, and make connections to real-world issues. Participants emphasized that students showed increased engagement, deeper inquiry, and improved collaboration skills during interdisciplinary projects. Teachers also observed enhanced global awareness and the ability to approach complex social problems from multiple perspectives—outcomes consistent with IB learner profile attributes. Despite these benefits, several challenges were identified. Teachers highlighted limited planning time as a significant obstacle, noting that interdisciplinary units require extensive coordination and careful alignment of content across departments. Differences in pacing guides, assessment criteria, and disciplinary expectations sometimes created difficulties in collaborative planning and decision-making. Additionally, teachers stated that the heavy workload associated with the IB curriculum made it challenging to consistently sustain interdisciplinary practices throughout the academic year. Institutional structures, such as insufficiently scheduled common planning periods, were reported as further constraints. Participants also expressed concerns about the sustainability of interdisciplinary teaching. While most teachers valued the approach, they noted that its effectiveness depends heavily on leadership support, shared goals among teaching teams, and adequate professional development opportunities. Teachers emphasized the need for ongoing school-level coordination to facilitate consistency and ensure high-quality interdisciplinary units.

Discussion and Conclusion. This study concludes that interdisciplinary social studies teaching in an IB school offers significant pedagogical benefits by fostering meaningful learning experiences, conceptual integration, and global awareness. The findings align with previous research suggesting that interdisciplinary instruction enriches understanding and supports learners in navigating complex

Karasu, M. ve Çulha Özbaş, B. (2026). Uluslararası bakanlık diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 72-101.*

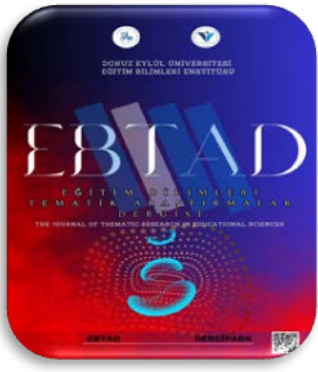

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

societal issues. However, as the study reveals, interdisciplinary teaching also requires substantial planning, collaboration, and institutional support, without which its sustainability may be compromised. The study contributes to the literature by providing context-specific insights from a Turkish IB school, highlighting both the opportunities and constraints of interdisciplinary practices within an international curriculum framework. It underscores the necessity for schools to establish systematic structures for collaborative planning, provide sufficient time for curriculum alignment, and invest in ongoing professional development for teachers. Based on the findings, it is recommended that IB schools strengthen collaborative planning models, allocate dedicated time for interdisciplinary coordination, and develop school-wide guidelines for designing and assessing multidisciplinary units. Supporting teacher autonomy and promoting a shared interdisciplinary vision across departments may further enhance the quality and sustainability of these practices and help sustain interdisciplinary practices throughout the academic year consistently. Future research could expand on this study by exploring student perspectives or comparing interdisciplinary practices across different schools.

Recommendations. Interdisciplinary teaching refers to an approach in which two or more subject areas are purposefully integrated to create richer learning experiences and to foster students' ability to synthesize knowledge. In social studies education, this approach enables learners to connect historical, geographical, civic, and economic concepts with insights from other disciplines such as science, literature, or the arts. Within the International Baccalaureate framework, interdisciplinary learning is conceptualized through holistic education, conceptual understanding, global-mindedness, and learner agency. The IB Middle Years Programme (MYP), which precedes the Diploma Programme, places particular emphasis on interdisciplinary units (IDUs). These units require teachers from different disciplines to collaborate in designing learning experiences that explore shared concepts, cultivate inquiry skills, and encourage students to apply their knowledge in authentic contexts.

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

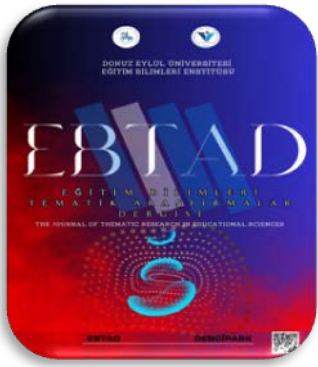
Giriş

Farklı disiplinlere ait bilgi kavram ve yöntemlerin bütünleştirilmesini amaçlayan disiplinler arası öğretim, bilginin disiplinler sınırları aşan çok boyutlu bir yapıya dönüşmesiyle birlikte giderek daha görünür ve gerekli hâle gelmiştir (Drake & Reid, 2018; Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü [OECD], 2019). Özellikle karmaşık toplumsal sorunların anlaşılması ve ele alınmasında tek bir disiplinin sunduğu bakış açısının yetersiz kalması, disiplinler arası yaklaşımları eğitim alanında önemli bir paradigma olarak öne çıkarmaktadır. Bu paradigma değişikliğinden sosyal bilgiler dersi de etkilenmektedir.

Sosyal bilgiler dersi; antropoloji, coğrafya, ekonomi, tarih, sosyoloji ve siyaset bilimi gibi birçok sosyal bilim disiplinini bünyesinde barındırması nedeniyle doğası gereği çok disiplinli bir yapıya sahiptir. Bu disiplinlerin bütüncül bir yaklaşımla ele alınması, öğrencilerin sosyal olguları farklı perspektiflerden değerlendirebilmelerine, karmaşık problemleri çok yönlü biçimde analiz edebilmelerine ve demokratik vatandaşlık becerileri geliştirmelerine olanak tanımaktadır. Bu yönüyle sosyal bilgiler öğretimi, ortaokul düzeyinde bireylerin etkin ve sorumlu vatandaşlar olarak yetiştirilmesini hedefleyen temel derslerden biri olarak kabul edilmektedir (Barth, 1991). Bunun yanı sıra sosyal bilgiler dersi; fen bilimleri, Türkçe, matematik, din kültürü ve ahlak bilgisi, müzik ve görsel sanatlar gibi farklı derslerle de anlamlı disiplinler arası ilişkiler kurulmasına olanak sağlayan bir yapıdadır (Smith, 2018).

Bununla birlikte disiplinler arası öğretimin sınıf içi uygulamalara tam anlamıyla yansıtılması; öğretmen yeterlikleri, planlama ve zaman kısıtları, programın esnek olmayışı, materyal eksikliği ve değerlendirme süreçlerine ilişkin güçlükler gibi çok boyutlu sorunları da beraberinde getirmektedir. Özellikle ortaokul düzeyinde disiplinler öğretim pratiklerinin baskın olduğu; öğretmen iş birliğinin sınırlı kalması, kalabalık sınıf yapıları ve materyal eksikliği gibi nedenlerle disiplinler arası uygulamaların istenilen düzeyde hayata geçirilemediği belirtilmektedir (Lam, Alviar-Martin, Adler & Sim, 2013; Venville, Rennie, & Wallace, 2008). Bu durum, öğretmen özerkliğini ve pedagojik yeniliği destekleyen program yapılarının önemini daha da artırmaktadır.

Bu çerçevede Uluslararası Bakalorya (IB) programı da disiplinler arası öğretime güçlü kuramsal ve yapısal bir çerçeve sunar. Kavramsal öğrenme, sorgulama temelli yaklaşım ve disiplinler arası bağlantılar üzerine inşa edilen IB programları, öğrencilere akademik bilginin yanı sıra küresel farkındalık, etik sorumluluk ve yaşam boyu öğrenme becerileri kazandırmayı hedeflemektedir (International Baccalaureate Organization [IBO], 2017). Fakat, Buna karşın alan yazın incelendiğinde IB programları kapsamında sosyal bilgiler dersine özgü disiplinler arası uygulamaların öğretmen deneyimleri bağlamında nasıl tasarlandığı ve yürütüldüğünü ele alan ampirik çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir (Termaat, 2023). Bu nedenle çalışmanın disiplinler arası yapıya sahip IB programları içerisinde doğası gereği disiplinler arası bir ders olan sosyal bilgiler durumunun öğretmen özerkliği, yenilik ve disiplinler arası kavramları çerçevesinde ele alınması amaçlanmaktadır.

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

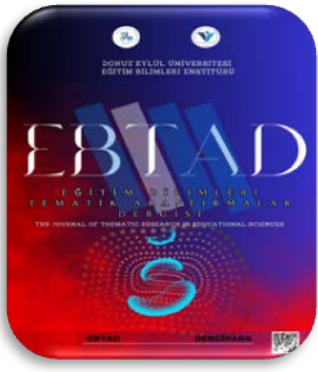
Disiplinler arası öğretimin kuramsal temelleri ve Bakalorya okulları

Disiplinler arası öğretim, farklı disiplinlere ait bilgi, yöntem ve perspektiflerin bir araya getirilerek bütüncül öğrenme deneyimleri oluşturulmasını ve bu süreçte yeni anlamların üretilmesini amaçlayan bir öğretim yaklaşımıdır (Jacobs, 1989; Yıldırım, 1996). Bu yaklaşım, ilerlemeci eğitim felsefesine dayanmakta ve öğrenciyi öğrenme sürecinin pasif alıcısı değil, aktif öznesi olarak konumlandırmaktadır. Bu yaklaşımda öğrenmenin yalnızca bilginin aktarılmasıyla sınırlı olmadığı; bilginin yeniden yapılandırılması, yorumlanması ve gerçek yaşam problemlerine uygulanmasını içeren dinamik bir süreç olduğu vurgulanmaktadır. Günlük yaşamda karşılaşılan problemlerin çoğu, tek bir disiplinin bakış açısıyla ele alınamayacak kadar karmaşık ve çok boyutludur. Bu nedenle, söz konusu problemlerin etkili biçimde çözümlenebilmesi için farklı disiplinlerin bilgi ve yöntemlerinin bütüncül biçimde kullanılmasına ihtiyaç duyulmaktadır (Türkeli, 2002).

Disiplinler arası öğretim, bilişsel kazanımların ötesinde, öğrencilerin sosyal ve duyuşsal alanlardaki gelişimlerine sunduğu katkılar bakımından da önem taşımaktadır (Yıldırım, 1996). Disiplinler arası öğrenme süreçlerinin öğrencilerin farklı disiplinlerden edindikleri bilgileri bütünleştirerek yeni anlamlar inşa etmelerini desteklediğini belirtirken; Gür (2003), bu yaklaşımın empati, çoklu perspektif geliştirme ve farkındalık gibi üst düzey becerilerin gelişimine katkı sağladığını ifade etmektedir. Bu yönüyle öğretim akademik başarıyla birlikte bireyin toplumsal ve etik boyutlarda gelişimini de destekleyen bir pedagojik çerçeve sunmaktadır.

Geleneksel öğretim yaklaşımları ile disiplinler arası öğretim arasında bilgi, öğrenme ve motivasyon anlayışları açısından önemli farklılıklar bulunmaktadır. Geleneksel öğretim, çoğunlukla doğrudan öğretime dayalı, beceri temelli ve davranışçı bir yaklaşımı esas alırken; disiplinler arası öğretim ilerlemeci eğitim anlayışı ve yapılandırmacı öğrenme kuramı üzerine inşa edilmektedir. Davranışçı yaklaşıma göre bilgi, bireyin dışında var olan ve küçük, ayırık birimlere bölünebilen nesnel bir yapı olarak kabul edilir. Buna karşılık yapılandırmacı yaklaşım, bilginin bireyin doğrudan ve dolaylı deneyimleri aracılığıyla anlamlandırılması sonucunda içsel bir şekilde yapılandırıldığını savunmaktadır. Bu bağlamda sorgulama, problem çözme ve yansıtma süreçleri yapılandırmacı öğrenmenin temel bileşenleri arasında yer almaktadır. Disiplinler arası öğretime yönelik bu kuramsal yaklaşım, çeşitli ulusal ve uluslararası müfredat çerçevelerinde açık biçimde karşılık bulmaktadır. Avustralya Müfredatı (ACARA, 2012), Yeni Zelanda Müfredatı (McDowall & Hipkins, 2019) ve Güney Afrika Ulusal Müfredatı (Naidoo, 2009), bilgi entegrasyonu, sorgulamaya dayalı öğrenme ve gerçek yaşam problemleriyle ilişkilendirilen öğretim tasarımlarını temel pedagojik ilkeler arasında göstermektedir. Bu müfredatlarda disiplinler arası öğrenme, öğrencilerin derinlemesine düşünmelerini ve öğrenmelerini destekleyen bir yaklaşım olarak yapılandırılmıştır.

IB diploma programları ise disiplinler arası öğrenmeyi tüm program düzeylerinde sistematik ve yapısal bir biçimde destekleyen kapsamlı bir kuramsal çerçeve sunmaktadır (IBO, 2017). Özellikle Orta Yıllar Programı'nda (MYP) zorunlu olarak uygulanan Disiplinler arası Üniteler (Interdisciplinary Units-IDU), öğretmenlerin iş birliği içerisinde farklı disiplinlere ait kavram ve yöntemleri bütünleştirmelerini gerektirmektedir (IBO, 2014). Bununla birlikte disiplinler arası uygulamaların niteliği; öğretmenler arası iş birliği kültürü, okul liderliğinin desteği, zaman yönetimi, profesyonel Karasu, M. ve Çulha Özbaş, B. (2026). Uluslararası bakalorya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 72-101.*

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

gelişim olanakları ve okulun kurumsal iletişim yapısı gibi bağlamsal faktörlere bağlı olarak değişkenlik göstermektedir (Bonner vd., 2020; Pantić vd., 2021). Bu noktada öğretmen bir aktör olarak da öne çıkmaktadır.

Öğretmen özerkliği, müfredat yeniliği ve disiplinler arasılık

Goodson (2014), dışarıdan dayatılan müfredat yeniliklerinin, öğretmenlerin mesleki değerleri, inanç sistemleri ve pedagojik anlayışlarıyla örtüşmediği durumlarda sürdürülebilir olamayacağını vurgulamaktadır. Benzer biçimde Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Komisyonu UNESCO (2021), disiplinler arası müfredat tasarımlarının ancak öğretmen özerkliğini destekleyen ve pedagojik karar alma süreçlerine alan açan okul iklimlerinde etkili biçimde uygulanabileceğini ifade etmektedir. Bu bağlamda disiplinler arası öğretim, yalnızca program düzeyinde tanımlanan bir yenilik olmaktan ziyade, öğretmenlerin bu yeniliği nasıl yorumladıkları, benimsedikleri ve sınıf içi uygulamalara nasıl dönüştürdükleriyle doğrudan ilişkili bir süreçtir.

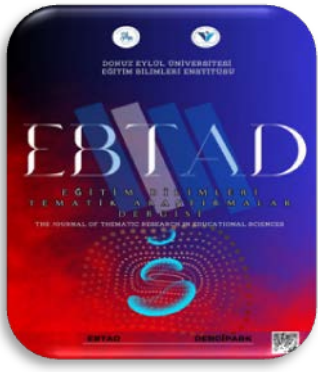
Öğretmenlerin müfredat yeniliğine yönelik tutumları, yeniliğin öğrenci öğrenmesi üzerindeki etkisini gözlemleyebilmelerine bağlı olarak da şekillenmektedir. Jenkins (2019), öğretmenlerin yenilikçi uygulamalara yönelik motivasyonlarının, bu uygulamaların öğrenme çıktıları üzerindeki somut katkıları görüldükçe arttığını; aksi hâlde öğretmen dirençlerinin kaçınılmaz hâle geldiğini belirtmektedir. Nitekim Termaat (2023) ve Roddey (2025), IB okullarında disiplinler arası uygulamaların sürdürülebilirliğinin; ortak planlama kültürü, yönetsel destek, mesleki iş birliği ve güçlü bir profesyonel öğrenme ortamı ile yakından ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Hertzberg'in (1981) de belirttiği üzere, sosyal bilgiler eğitimine yönelik reformların tarihsel seyri, çoğu zaman savunulan ancak sınıf düzeyinde hayata geçirilemeyen değişimlerle tanımlanmaktadır. Bu durum, disiplinler arası müfredat yeniliklerinin başarısının, öğretmen özerkliğini destekleyen yapılar ve öğretmen deneyimlerini merkeze alan yaklaşımlar olmaksızın sınırlı kalacağını göstermektedir.

Alan yazını incelendiğinde disiplinler arası yaklaşıma yönelik çalışmalar yer aldığı görülmektedir. Ancak sosyal bilgiler dersinin disiplinler arası yaklaşımla öğretimi ile ilgili bu konuda deneyimli öğretmenlerin görüşlerinin ele alındığı çalışmaların sınırlı olduğu dikkat çekmiştir. Özellikle bu durum, IB müfredatı bağlamında, disiplinler arası Sosyal Bilgiler öğretiminin öğrencilerin ve öğretmenlerin gelişimine nasıl katkı sağladığını daha ayrıntılı biçimde incelenmesini gerekli kılmıştır. Bu durumdan yola çıkarak bu araştırmaya katılan öğretmenlerle disiplinler arası öğretim sürecine yönelik görüşleri ve deneyimleri ortaya konularak disiplinler arası öğretim sürecinin betimlenmesi amaçlanmıştır.

Problem Durumu

Bu araştırmanın temel amacı, Uluslararası Bakalorya Diploma Programı kapsamında disiplinler arası sosyal bilgiler öğretiminin nasıl gerçekleştirildiğini öğretmen deneyimleri doğrultusunda incelemektir. Araştırma, planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerini bütüncül

Karasu, M. ve Çulha Özbaş, B. (2026). Uluslararası bakalorya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 72-101.*

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

biçimde analiz ederek disiplinler arası öğretimin öğretmenler açısından sunduğu fırsatları ve karşılaşılan zorlukları ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda şu sorulara yanıt aranacaktır:

“Uluslararası Bakalorya Diploma Programı kapsamında disiplinler arası sosyal bilgiler öğretiminde nasıl bir süreç yaşanmaktadır?” araştırmanın alt problemleri ise şu şekilde belirlenmiştir.

Sayfa | 80

1. Uluslararası Bakalorya Diploma programını uygulayan okulda sosyal bilgiler derslerinde ne tip disiplinler arası uygulamaları yapılmaktadır?
2. Öğretmenlerin bu uygulamaların öğrencilerine kazandırdıkları konusunda görüşleri nelerdir?
3. Öğretmenlerin bu uygulamaların zorluklarına ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Öğretmenlerin bu uygulamaların kendi öğretmenlik deneyimlerine katkılarının ne olduğu konusunda görüşleri nelerdir?

Yöntem

Bu araştırmanın amacı doğrultusuna, Uluslararası Bakalorya Diploma Programı uygulayan bir okuldaki, öğretmenlerin görüş ve deneyimlerini anlamaya yönelik nitel bir durum çalışması yürütülmüştür. Böylece mevcut durum kendi bağlamında değerlendirilmiş, küçük bir örneklem üzerinde analitik genellemeler yapılması sağlanmaya çalışılmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2018).

Araştırma Modeli

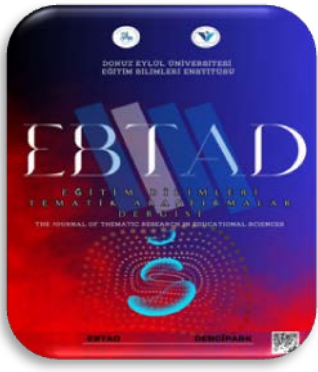
Durum çalışması; araştırmacının değişkenler üzerinde kontrolünün bulunmadığı, “nasıl” ve “neden” sorularının ayrıntılı biçimde incelenmesini mümkün kılan, olgunun kendi gerçek ortamında çok boyutlu biçimde ele alınmasını sağlayan bir yaklaşım olarak tanımlanmaktadır (Creswell, 2011; Yin, 2009; Yıldırım & Şimşek, 2018). Bu yöntem, sınırları belirli bir sistemin kapsamlı verilerle derinlemesine araştırılmasına olanak tanıdığı için, okul bağlamında gerçekleşen disiplinler arası uygulamaların bütüncül bir bakışla değerlendirilmesine uygun bir zemin sunmaktadır.

Araştırmanın yürütüldüğü okul, zaman ve mekân bakımından açıkça sınırlanmış bir durum oluşturduğu için çalışma bütüncül tekli durum çalışması biçiminde yapılandırılmıştır (Creswell, 2011). Çalışma, araştırma ve yayın etiğine uygun olarak yürütülmüş; gönüllülük esas alınmış, katılımcı gizliliği korunmuş ve tüm süreçlerde etik ilkelere riayet edilmiştir. Etik kurul onayı ve kurum izni alınmış; veri toplama, kayıt, analiz ve raporlama aşamalarında bilimsel araştırma etiği standartları titizlikle gözetilmiştir. (Dokuz Eylül Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu, Karar No: 26, 15.10.2025).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2024–2025 eğitim-öğretim yılında IB Diploma Programı'nı uygulayan bir okulda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Çalışma grubu, amaçlı örnekleme

Karasu, M. ve Çulha Özbaş, B. (2026). Uluslararası bakalorya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 72-101.*

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile belirlenmiştir. Bu doğrultuda, araştırmının yürütüldüğü kurumda disiplinler arası çalışmalara hâlihazırda katılan veya geçmiş yıllarda bu tür çalışmalarda yer almış 41 öğretmen çalışmaya dâhil edilmiştir. Katılımcılar arasında yalnızca ortaokul öğretmenleri değil, önceki yıllarda ortaokul düzeyinde görev yapmış ve disiplinler arası uygulamalara katkı sunmuş lise öğretmenleri de bulunmaktadır.

Sayfa | 81

Araştırmanın gerçekleştirildiği okul, modern öğretim yöntemleri, çok katmanlı eğitim yapısı ve ulusal ile uluslararası programları bütünleştiren kapsamlı müfredatıyla tanınan bir eğitim kurumudur. Kampüsün fiziki altyapısı ve teknolojik donanımı, proje tabanlı öğrenme ve disiplinler arası çalışmalar gibi yenilikçi pedagojik yaklaşımların uygulanmasına olanak sağlamaktadır. Okulun benimsediği IB eğitim felsefesi, öğrencilere akademik bilgiyle birlikte eleştirel düşünme, problem çözme ve küresel perspektif kazandırmayı hedeflemektedir. Bu kurumda görev yapan öğretmenler, alanlarında deneyimli olup mesleki gelişim faaliyetlerine düzenli olarak katılarak pedagojik bilgilerini güncel tutmaktadır. Öğretmenler gönüllülük esasına dayalı olarak araştırmaya katılmışlardır. Katılımcıların mesleki kıdem ortalaması 22 yıldır ve büyük bölümü öğretmenlik kariyerine 2000'li yılların başında başlamıştır. Ayrıca öğretmenlerin önemli bir kısmı geçmişte dershanelerde uzun süre görev yapmış, sonrasında ise araştırmanın yürütüldüğü eğitim kurumuna geçiş yapmıştır.

Veri Toplama Araçları

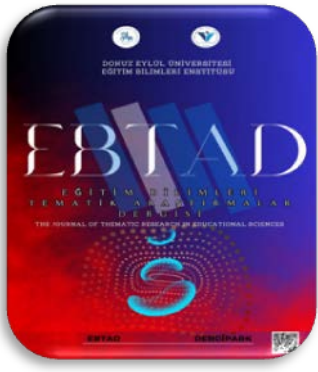
Araştırma kapsamında veri toplama sürecine başlamadan önce gerekli kurum izinleri alınmıştır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiş; form, öğretmenlerin disiplinler arası öğretim sürecine ilişkin deneyim, görüş ve değerlendirmelerini ortaya çıkarmaya yönelik olarak hazırlanmıştır. Görüşme formu üç ana bölümden oluşmaktadır.

Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, katılımcıların öznel deneyimlerini ayrıntılı biçimde ifade etmelerine olanak tanınması nedeniyle nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu teknikte araştırmacının katılımcıyla güvene dayalı bir ilişki geliştirmesi; katılımcının rahat, güvende hissetmesi ve gönüllü olarak paylaşımda bulunması veri kalitesini doğrudan etkilemektedir (DiCicco-Bloom & Crabtree, 2006). Bu nedenle görüşmeler, katılımcıların kendilerini ifade edebilecekleri sakin ve uygun ortamlarda yürütülmüştür.

Veri Toplama Süreci

Görüşme sürecinde öğretmenlerin ders ve toplantı programları dikkate alınarak uygun zamanlar planlanmıştır. Görüşmeler öğretmenler odasında veya ders yapılmayan sınıflarda gerçekleştirilmiştir. Tüm görüşmeler katılımcıların onayıyla ses kaydı alınarak yürütülmüş; kişisel bilgilerin gizli tutulacağı kendilerine açıklanmıştır. Görüşmeye başlamadan önce araştırmanın amacı ve kapsamı paylaşılmış; katılımcılara görüşmeyi istedikleri anda sonlandırabilecekleri ve cevaplamak istemedikleri soruları yanıtlama zorunluluklarının bulunmadığı ifade edilmiştir. Görüşmeler bireysel olarak yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmeler, gerekli izinler alınarak ses kaydı yoluyla kayıt altına alınmıştır. Görüşme sürecinde elde edilen bilgiler aynı zamanda yarı

Karasu, M. ve Çulha Özbaş, B. (2026). Uluslararası bakalorya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 72-101.*

*Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper*

yapılandırılmış görüşme formuna da not edilmiştir. Ses kayıtları daha sonra yazıya aktarılmıştır. Her bir görüşme ortalama 20–25 dakika sürmüştür. On dokuz gün boyunca yapılan görüşmeler toplam on yedi saat kırk bir dakika sürmüştür. Görüşme formunun birinci bölümünde öğretmenlerin disiplinler arası öğretime ilişkin genel deneyimleri, ikinci bölümünde disiplinler arası ders planı hazırlama süreçlerine ilişkin görüşleri, üçüncü bölümünde ise disiplinler arası uygulamaların yürütülmesine yönelik değerlendirmeleri ele alınmıştır. Görüşme sırasında verilen yanıtlar araştırmacı tarafından bilgisayar ortamına aktarılmış ve katılımcıların ifade biçimleri, duygu durumları ve önemli görülen davranışsal ipuçları da görüşme sırasında not edilmiştir. Görüşmeler bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra katılımcılardan görüşme sırasında istenen mail adreslerine e-posta yoluyla yollanmış ve katılımcı teyidi gerçekleştirilmiştir. Sadece iki katılımcı maile dönüş yapmamıştır bu yüzden onların görüşme dökümleri ilk haliyle araştırmaya dahil edilmiştir.

Araştırma İzinleri

Araştırmada, Dokuz Eylül Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu, Karar No: 26, 15.10.2025 tarihli etik kurul izni alınarak gerçekleştirilmiştir.

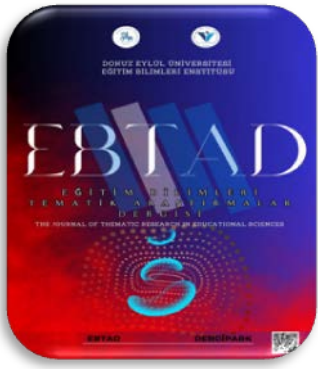
Veri Analizi

Bu araştırmada elde edilen veriler, nitel veri analiz tekniklerinden betimsel analiz kullanılmış, bununla birlikte içerik analizi ile belirlenen kod ve temaların frekansları hesaplanmıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler ses kaydına alınmış, daha sonra kelimesi kelimesine yazıya aktarılmıştır. Elde edilen veriler derlenerek kodlar, kategoriler ve temalar oluşturulmuş; böylece veriler arasındaki temalar ortaya çıkarılmıştır. Oluşturulan temalar altında katılımcıların görüşleri doğrudan alıntılanarak sunulmuştur. Örneğin bir öğretmenin yapılan gezi çalışması sayesinde öğrenciler daha iyi öğrendi ifadesi öğrenmeye katkı kodu ile kodlanmıştır. Bu kod disiplinler arası yaklaşıma uygun işlenen dersin faydaları kategorisi altında değerlendirilmiş ve disiplinler arası planlanan derslerin uygulanması teması içerisinde yer almıştır. Temaların ve kodların frekansları hesaplanmıştır. Analiz sürecinde temalar altında katılımcı görüşlerine doğrudan alıntılarla yer verilmiş; gizlilik ilkesine bağlı kalınarak katılımcılar Ö1, Ö2, Ö3 şeklinde kodlanmıştır.

Araştırmacının rolü; araştırmacının sosyal bilgiler öğretmeni olması alanın pedagojik yapısına ve disiplinler arası uygulamalara hâkimiyetini artırmış; okulda uygulanan IB programı kapsamında yürütülen çalışmaların doğrudan gözlemlenebilmesine imkân tanımıştır. Bu durum, veri bağlamını daha iyi anlamayı kolaylaştırmıştır. Görüşmeler sırasında araştırmacı tarafsız, açık ve empatik bir yaklaşım benimsemiş; katılımcıların kendilerini rahatça ifade edebilecekleri bir ortam oluşturulmuştur.

Bu araştırmada nitel veri toplama ve analiz sürecinin bilimsel niteliğini artırmak amacıyla çeşitli geçerlik ve güvenilirlik stratejileri uygulanmıştır. İç geçerliği sağlamak için öncelikle yarı yapılandırılmış görüşme formu uzman görüşüne sunulmuş ve sorular kapsam geçerliğine göre düzenlenmiştir. Görüşmeler sırasında katılımcı teyitleri alınarak verilerin doğruluğu güçlendirilmiş,

Karasu, M. ve Çulha Özbaş, B. (2026). Uluslararası bakalorya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi*, 2(4), 72-101.

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

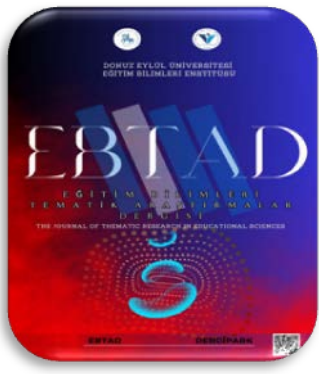
ayrıca ders ve ünite planları gibi dokümanların da kullanılmasıyla veri çeşitliliği sağlanmıştır. Analiz sürecinde temalar katılımcı ifadeleriyle desteklenmiş ve doğrudan alıntılar kullanılarak bulguların katılımcı deneyimlerine dayandığı açık biçimde gösterilmiştir. Dış geçerliği artırmak için araştırma bağlamı ayrıntılı biçimde tanımlanmış; okulun yapısı, katılımcı profili ve disiplinler arası uygulama süreçleri açık şekilde ortaya konmuştur. Ölçüt örnekleme yöntemiyle bilgi açısından zengin katılımcıların seçilmesi, araştırmanın benzer bağlamlara aktarılabilirliğini desteklemiştir. Güvenirliğin sağlanması amacıyla veri toplama süreci sistematik biçimde yürütülmüş; tüm görüşmeler aynı yapılandırılmış form ile benzer koşullarda gerçekleştirilmiştir. Ses kayıtlarının eksiksiz biçimde yazıya geçirilmesi, kodlamanın belirli aşamalara göre yapılması ve analiz sürecinin ayrıntılı olarak raporlanması araştırmanın tutarlılığını artırmıştır. Doğrulanabilirliği sağlamak için araştırmacı tarafsız bir tutum benimsemiş ve kendi yorumlarını verilerden ayırmaya özen göstermiştir. Katılımcıların görüşleri hiçbir yönlendirme olmadan alınmış; etik ilkeler doğrultusunda gönüllü katılım, gizlilik ve veri güvenliği titizlikle korunmuştur. Bu uygulamalar, araştırmanın nesnellliğini ve bilimsel güvenirliliğini bütüncül biçimde güçlendirmiştir. Araştırmada analiz sürecinde elde edilen kodlar, kategorilerin tutarlılığı ve doğruluğunu sağlamak için uzman görüşüne başvurulmuştur.

Bulgular

Bulgular kısmında, araştırma kapsamında elde edilen veriler alt problemler doğrultusunda sistematik biçimde analiz edilerek sunulmuştur. Bulguların yorumlanmasında, katılımcı öğretmenlerin görüşlerinden hareketle ortaya çıkan ortak örüntüler, tekrar eden temalar ve dikkat çekici farklılıklar bütüncül bir yaklaşım içerisinde ele alınmıştır. Temalar ve kodlar frekans değerleri ile desteklenmiştir. Elde edilen bulgular, IB Diploma Programı çerçevesinde sosyal bilgiler derslerinde yürütülen disiplinler arası uygulamaların niteliğine, bu uygulamaların öğrenci ve öğretmenlere katkılarına, uygulama sürecinde karşılaşılan güçlüklerle, olanaklara ve son olarak öğretmenlerin mesleki deneyimlerine yansımalarına odaklanmaktadır.

Birinci alt probleme ilişkin bulgular: Uluslararası Bakalorya Diploma programını uygulayan okulda sosyal bilgiler derslerinde yapılan disiplinler arası uygulamalar

Bu alt problem kapsamında, katılımcılara “Disiplinler arası öğretim denildiğinde aklınıza neler geliyor?”, “Bu konuda daha önceki deneyimlerinizi anlatır mısınız?” soruları yöneltilmiş; elde edilen verilerden beş tema oluşturulmuştur. Katılımcıların cevapları, disiplinler arası çalışmaların özellikle proje tabanlı öğrenme, alan gezileri, teknoloji destekli uygulamalar ile Türkçe, görsel sanatlar, fen, matematik ve sosyal bilgiler dersi çerçevesinde şekillendiğini göstermektedir (Tablo 1).

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Tablo 1

Uluslararası Bakalorya Diploma Programını Uygulayan Okulda Sosyal Bilgiler Derslerinde Yapılan Disiplinler Arası Uygulamalar

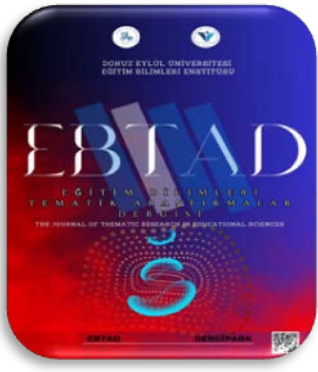
Çalışma Alanı	İş Birliği Yapılan Dersler	Örnek Uygulama
Hayvan Çiftliği	Türkçe, Teknoloji Tasarım, Resim	Ülke Maketlerinin Sunumu
İz Bırakanlar	Türkçe	Görüş Geliştirme Etkinliği
Oryantiring	Matematik	Karekodla İstasyon Etkinliği
Enerji Kaynakları	Fen Bilgisi, Matematik	Yenilenebilir Enerji Projesi
Nüfus Grafikleri	Teknoloji Tasarım, Bilişim Teknolojileri	Üç Boyutlu Maket Tasarımı
Sürdürülebilir Şehirler	Matematik	Çevre Dostu Şehir Tasarımları
Minimalizm	Matematik	Sosyal Yardımlaşma Etkinliği
Müziklerle Osmanlı	Müzik	Sunum
Bir Göç Hikâyesi	Resim	Göç Sergisi
Efes–Kula Gezisi	Türkçe, İngilizce	Gezi Sergisi
Denizli Gezisi	Türkçe, İngilizce	Yaratıcı Yazma Etkinliği

Türkçe, sosyal bilgiler iş birliğinden doğan disiplinler arası çalışmalar

Katılımcıların büyük bir bölümü, edebî metinlerin tarihsel ve toplumsal bağlamlarla ilişkilendirilmesini disiplinler arası öğretimin temel örneklerinden biri olarak değerlendirmiştir. *Hayvan Çiftliği*, *İz Bırakanlar* çalışmaları; edebiyat–tarih ilişkisini merkeze alan, öğrencilerin yönetim biçimleri, ideolojiler, tarihsel figürler ve anlatı türleri üzerinde çok yönlü düşüncelerini sağlayan uygulamalar olarak öne çıkmıştır. Bu çalışmalarda öğrencilerin yalnızca metin incelemesi yapmadıkları; aynı zamanda anayasa yazımı, ülke tasarımı, sunum, münazara ve akran değerlendirmesi gibi süreçlere aktif olarak katıldıkları görülmektedir. Bulgular, Türkçe ve sosyal bilgiler iş birliğinin tarihsel düşünme, eleştirel okuma ve ifade becerilerini bütüncül biçimde desteklemeyi hedeflediğini göstermektedir. Ö2 Sosyal Bilgiler dersinin de içinde yer aldığı disiplinler arası “Hayvan Çiftliği” projesini şöyle açıklamıştır:

“Eğitim öğretim yılının başlangıcında Türkçe derslerinde öğrencilerimizin okuması için hem dünya tarihinden hem Türk tarihinden kitaplar belirliyoruz. 7.sınıf Türkçe dersimizde George Orwell’ın “Hayvan Çiftliği” kitabını okuma kitabı olarak yıllardır seçiyoruz. Sene başında başladığımız “Hayvan Çiftliği” kitabını en az üç hafta derslerimizde öğrencilerle okuyoruz. Öğrencilerin okuması için eve ödev olarak vermeden kitabı okulda bölüm okuyoruz. Eğer ödev verilirse öğrenciye o bölümle ilgili soru cevapların olduğu etkinlik çalışmaları ile verilir. Kitabımızın ortalarına geldiğimizde yani olay örgüsünde karakterlerin ve lider, komün gibi kavramları oluşmaya başladığında Sosyal Bilgiler dersi öğretmeni Türkçe derslerine girmeye başlıyor. Sosyal bilgiler öğretmeni üç ders boyunca yönetim biçimlerini anlatıyor. Yönetim biçimleri klasik tanımlayarak anlatılmıyor. Yönetim biçimlerini anlatırken öğrencilerle çizgilerle etkinlikler yapıyorlar. Çizgiler ile yönetim şekilleri eşleştiriliyor. Farklı ülkelerin belgesellerinden yararlanarak yönetim biçimleri öğrencilere tek tek anlatılıyor. Aynı

Karasu, M. ve Çulha Özbaş, B. (2026). Uluslararası bakalorya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 72-101.*

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

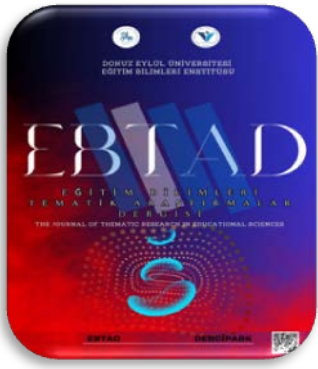
Sayfa | 85

zamanda anayasa kavramı da öğrencilere öğretiliyor. Sosyal bilgiler dersinin ardından teknoloji tasarım ve resim dersi ile iş birliği yapıyoruz. Öğrenciler gruplara ayrılıyor. Her grup kendi ülkesini tasarlıyor. Ülkeleri tasarlarırken öğrenciler sosyal bilgiler öğretmenlerinin anlattıklarından yola çıkarak ülkelerinin rejimlerini belirliyorlar. Ülkelerinin sistemlerini bu rejim üzerinden kuruyorlar. Öğrenciler rejimleri seçerken özgür bırakılıyor. Ütopik rejimler de kurabiliyorlar. Farklı iki rejimi birleştirip özgün bir rejim de oluşturabiliyorlar. Ülkelerine ait bir anayasa yazıyorlar. Anayasalarını genellikle 10 maddeden oluşuyor. Anayasada değiştirilemeyen maddeler belirleniyor. Anayasa yazılırken ülkelerinin kendi yarattıkları Tarihini de yazmış oluyorlar. Tarihini yazarken özellikle savaşarak mı kurulmuş yoksa bulunmuş bir ada ülkesi mi bu detaylara yer veriyorlar. ... Süreç yarım dönem sürüyor. Öğrencilerin sunum becerilerinin gelişmesine önem verdiğimiz için ürünlerini 6.sınıflara sunum yapıyorlar. Maketleri üzerinden grupça ülkelerini anlatıyorlar. Sunumu izleyen ve değerlendiren bir jürimiz oluyor. Belirli standartlarda yüksek puan alan grup birinci seçiliyor. Aynı zamanda akran değerlendirmesini de önemsiyoruz. Bu sebeple sunumları izleyen 6.sınıf öğrencileri de gruplara puanlar veriyor. Çalışmanın son aşamasında Türkçe dersimizde öğrencilerin tekrar sunumları bireysel olarak dinlenir ve öğrencilerin sunum becerilerini geliştirmeleri için geri bildirimlerde bulunulur. Yılsonunda öğrencilerin değerlendirmesi MYP karnelerine ortak değerlendirme ile işlenir.” (Ö2)

“İz Bırakanlar” adlı çalışmada, Türkçe ve inkılap tarihi dersleri “Tarih mi edebiyata yön verir, Edebiyat mı Tarihi şekillendirir?” sorusu etrafında birleştirilmiş; öğrenciler edebî metinlerden yola çıkarak tarihsel figürleri tartışmıştır. Ö5 geçen yıl 8.sınıf seviyesinde İnkılap Tarihi dersi ile Türkçe dersinin ortak hazırladığı “İz Bırakanlar” isimli disiplinler arası çalışmayı yapmıştı. Bu sene de aynı planı küçük değişikliklerle uygulamayı planlıyoruz. Geçen sene uyguladığımız programdan yola çıkarak deneyimini şu cümleler ile açıklamıştır:

“8.sınıf seviyesinde Türkçe dersinde her yıl yaptığımız görüş geliştirme etkinliğinin konusunu belirlemek için inkılap tarihi öğretmeni ile beyin fırtınası yaparken ortak bir çalışma yapmaya karar verdik. Çalışmayı beş haftalık bir sürece yayarak planlamamızı yaptık. İnkılap tarihi dersinde öğrenciler Mustafa Kemal Atatürk’ün fikir hayatının oluşum sürecini inceleyerek, fikir hayatının oluşumunda iz bırakan edebiyatçıları, yazarları araştırırlar. İz Bırakanlar adlı bir kitapçık hazırlayarak edebiyatın tarihe olan etkilerini değerlendirirler. Edindikleri bilgileri Türkçe dersinde okudukları Cervantes’in “Don Kişot” adlı kitabıyla eşleştirerek “Tarih mi edebiyata yön verir?” Edebiyat mı tarihi şekillendirir?” konu başlığıyla “Görüş Geliştirme” etkinliği planlanır. Türkçe dersinde ise 8.sınıf seviyesinde okuma kitabı olarak Cervantes’in “Don Kişot” kitabı okunur. Kitap öncesi online platformlardan kitap hakkında araştırma yapılır, ardından kitapla ilgili grup çalışmasının yapılacağı etkinlik kitapçığı dağıtılır. Kitap zaman içinde bölüm bölüm okunur, her bölüm kendi içinde yorumlanır. Kitap okunurken verilen etkinlik kitapçığındaki kitapla ilgili bölümler derste verilen süre içerisinde zamanla tamamlanır. Kitaptaki tüm karakterlerin analizi yapılır ve karakterlerin kişiliklerinin olay örgüsünü nasıl etkilediği tartışılır. Kitap bittikten sonra öğrenciler, gruplarıyla yapmış oldukları çalışmayı arkadaşlarına sınıf içinde belirlenen tarihte sunarlar. Sunumlar bittikten sonra “Tarih mi edebiyata yön verir?” Edebiyat mı tarihi şekillendirir?” konu başlığıyla “Görüş Geliştirme” etkinliği tüm okulun izlediği bir etkinlikte yapılır. Bu sayede farklı alanlarda edinilen kazanımların yansımaları değerlendirilir.” (Ö5)

Karasu, M. ve Çulha Özbaş, B. (2026). Uluslararası bakalorya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 72-101.*

*Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper*

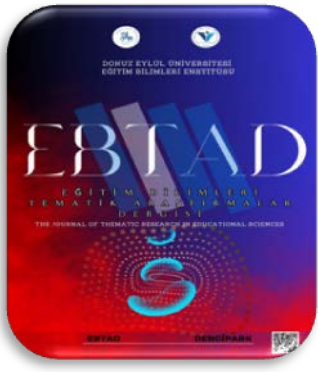
Matematik, fen bilimleri ve sosyal bilgiler iş birliğinden doğan disiplinler arası çalışmalar

Katılımcı öğretmenler, özellikle harita bilgisi, enerji kaynakları, nüfus, üretim–tüketim dengesi ve sürdürülebilirlik gibi konularda matematiksel işlemler ve bilimsel verilerin sosyal bilgilerle bütünleştirilmesinin, soyut kavramların somutlaştırılmasını kolaylaştırdığını vurgulamışlardır. oryantiring, enerji kaynakları, minimalizm, nüfus grafikleri ve sürdürülebilir şehirler temalı projelerde öğrencilerin veri toplama, hesaplama, grafik oluşturma ve sonuçları yorumlama becerilerini gerçek yaşam bağlamında kullandıkları görülmektedir. Bu uygulamalar, öğretmenlerin disiplinler arası öğretimin öğrencilerin analitik düşünme ve problem çözme becerilerini destekleyen bir yapı sunduğunu düşündüklerini ortaya koymaktadır. Örneğin Ö14, önceki yıllarda matematik ve sosyal bilgiler derslerinin ortak planladığı disiplinler arası “oryantiring” çalışmasını şu şekilde aktarmıştır:

Sosyal bilgiler ve matematik ortak oryantiring çalışması yapmıştık. Oryantiring ile öğrencilerin keşfederek öğrenmesini amaçlamıştık. Matematik dersinde işlem konusu ile sosyal bilgilerin harita bilgisi konusunu birbiri ile ilişkilendirdik. Matematik sorularını öğrenciler kendileri hazırladılar. Hazırladığımız sorular için QR kod kullandık. QR kodların olduğu soru kağıtları okulun farklı noktalarına yerleştirdik. Öğrencileri gruplara ayırdık. Matematik sorularını doğru cevaplayan gruplar sosyal bilgiler dersine ait sorulara geçtiler. Sosyal bilgilere ait soruların konusu harita bilgisiydi. Harita bilgisi soruları da matematik soruları ile bağlantılıydı. Eğlenceli hareketli bir ders işlemiştik.” (Ö14)

Yine, “Enerji Kaynakları” çalışmasında fen, sosyal bilgiler ve matematik dersleri bir araya gelerek enerji teması çevresinde GRASPS yöntemiyle proje temelli öğrenme süreci öğretmenler tarafından yürütülmüştür. Ö3 sosyal bilgiler, fen bilimleri ve matematik dersi ile yaptıkları “Enerji Kaynakları” çalışmasındaki deneyimini şu şekilde ifade etmiştir: “Geçen sene 6.sınıf seviyesinde fen bilgisi dersinin müfredatında yer alan enerji kaynakları konusunu işlerken aynı zamanda sosyal bilgiler dersinde de enerji kaynakları konusunun işlendiğini öğrencilerimiz fark etti. Bunu üzerine sosyal bilgiler öğretmeni ile bir araya gelerek neler yapabileceğimizi görüştük ve ardından disiplinler arası MYP çalışmamızı planladık. Bu süreçte fen bilgisi dersinde konu anlatıldıktan sonra sınıf gruplara bölünmüştür. Enerji kaynakları ile ilgili belgeler izlenmiştir. Her gruba bir enerji kaynağı verilmiştir. Öğrenciler gruplarıyla uzman grup çalışması yapmışlardır. Uzman gruplar alanında uzmanlaştıktan sonra gruplar arasında geçişler yapılmıştır. Her uzman grup bir sunum hazırlamıştır. Sınıf ortamında sunumlar yapmışlardır. Sunumların ardından sınıfta münazara ortamı oluşturulmuştur. Fen bilgisi dersinde çalışmalar tamamlandıktan sonra sosyal bilgiler dersinde çalışmalara devam edilmiştir. Sosyal bilgiler öğretmeni ülkemizin coğrafi özelliklerine bağlı olarak enerji kaynaklarını anlatmıştır. Konu anlatımının ardından Wordwall üzerinden harita etkinlikleri yapılmıştır. Fen bilgisi dersinde oluşturdukları uzman gruplarında çalışmalara sosyal bilgiler dersinde devam etmişlerdir. GRASPS yöntemini kullanarak MYP çalışması yapmışlardır. Gruplar GRASPS ile yaptıkları çalışmayı Padlet uygulamasında yer alan Türkiye haritasına yerleştirmişlerdir. Padlet üzerinden sınıfa sunumlar yapmışlardır. Sosyal bilgiler dersinin ardından Matematik dersinde gruplar enerji kaynaklarından elde edilen enerji miktarını bölgelere göre oranlayarak grafikler hazırlamışlardır. Hazırladıkları üç farklı grafiği Padlet üzerinde yer alan çalışmalarına eklemişlerdir. Öğrenciler grafik hazırlarken bilgi ve iletişim dersinde öğretmenlerinden destek almışlardır. Matematik dersinde yaptıkları

Karasu, M. ve Çulha Özbaş, B. (2026). Uluslararası bakalorya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 72-101.*

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

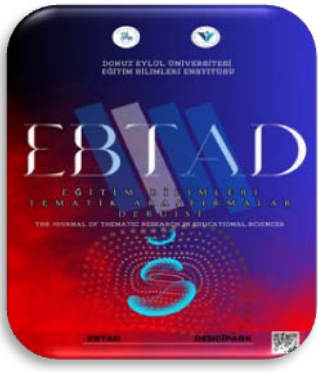
hesaplamalardan öğrenciler kriterleri ile değerlendirilmişlerdir. Sürecin sonucunda üç dersin öğretmenleri olarak tüm öğrencilere geri bildirimler vermiştik.” (Ö3)

“Nüfus Grafikleri” örneğinde, sosyal bilgiler dersi matematik, teknoloji-tasarım ve bilişim teknolojileriyle bütünleştirilmiş; öğrenciler kendi nüfus sayımlarını yaparak verilerini grafiklerle görselleştirmiştir. Ö9 uzun yıllardır MYP programında yer aldığı için çok fazla disiplinler arası çalışma yaptığını belirtmiştir. Ö9, 7.sınıf sosyal bilgiler dersi ile teknoloji tasarım, bilgi iletişim ve Matematik dersinin iş birliği ile hazırladıkları “Nüfus Grafikleri” çalışmasından şöyle bahsetmiştir: “7.Sınıf sosyal bilgiler müfredatında yer alan nüfus konusunda bir çalışma yapmıştık. Nüfus konusunu işlerken öğrencilerin grafikleri öğrenmekte çok zorlandığını fark etmiştik. Özellikle Türkiye’nin nüfus grafiklerini okuyamadıklarını fark ettik. Grafiklerin açıklamakta oldukça zorlanıyorlardı. Teknoloji ve tasarım öğretmeni ile bir araya gelerek bir disiplinler arası çalışma planladık. Ardından çalışmamıza bilgi ve iletişim dersi de katıldı. Çalışmanın ilk basamağında bilgi ve iletişim dersinde başladı. Öncelikle öğrenciler nüfus sayımı yaparak nüfus grafiklerini çizmişlerdir. Bunun için öğrenciler gruplar halinde okuldaki sınıflardan veri toplamışlardır. Sayımı eğlenceli konular tercih ettik. Biraz daha farklı konuların yer aldığı sayım yapılmasını istedik. Örneğin 6-A sınıfında brokoli seven öğrencilerin sayısı veya 6-C sınıfında kaç kişi bir ayda 10 kitaptan fazla kitap okumuştur gibi. Nüfus sayımlarının verilerini topladıktan sonra bilgi ve iletişim dersinde öğrenciler istedikleri grafik çeşidini çizdiler. Bilgisayar ortamında hazırladıkları grafikleri görsel sanatlar dersinde üç boyutlu hale getiriyorlar. Öğrenci çalışmanın her aşamasında aktifti. Grup çalışması olarak yapılan ürünler okulda bir süre sergilendi. Yaptıkları ürünler gerçekten çok özgündü. Brokoli sayımı yapan grup maketinde brokoli kullanmıştı. Kitap okuma sayımı yapan grup kitaplardan maket hazırlamıştı. Öğrencilerin eğlenerek öğrendiği harika bir çalışmaydı.” (Ö9)

Ö24 sosyal bilgiler dersi ile matematik dersinin ortak kazanımlarda birleştirerek disiplinler arası yaptıkları “Sürdürülebilir Şehirler” isimli çalışmasını şöyle özetlemiştir: “4.sınıf seviyesinde sosyal bilgiler konularında yer alan doğal ve beşerî unsurlar konusu ile matematik dersinde yer alan ve çevre konusu arasında bağlantı kuruyoruz. İki dersin konusunu da aynı dönemde işliyoruz. Beşeri unsurlardan yola çıkarak öğrencilerin gruplar halinde yönergelere bağlı olarak şehir kurmalarını istiyoruz. Kurdukları şehirlerin krokisini, çevre hesaplamasını, alan hesaplaması, uzunluk hesaplamasını yaptırıyoruz. Şehir kurarken harita mühendislerinin, şehir plancılarının dikkat etmesi gerekenleri küçük ölçekte uygulamış oluyorlar. Aynı zamanda uzmandan destek alıyoruz. Sınıfımıza şehir plancısını çağırdık. Öğrenciler uzmanın bilgilerinden de faydalanabiliyorlar.” (Ö24)

Ö21 sosyal bilgiler dersi ile matematik dersinin iş birliği ile yaptıkları “Minimalizm” isimli projelerini şöyle ifade etmiştir. “4. sınıflarda üretim, dağıtım ve tüketim ünitesinde farklı bir konuya dikkat çektik. Üretim ve tüketim dengesinde bir farkındalık oluşturmak istedik. Öğrencilerimizle yeni konulara başlarken öğrencilerde merak uyandırması için genellikle video izletiyoruz. Bu konuda da minimalizm ile ilgili bir video izlettik. Videodan yola çıkarak öğrenciler evlerinde fazla olan ürünleri, kıyafetlerini tespit ettiler. Örneğin bir öğrencimiz 75 t-shirt olduğunu fark etmiş. İhtiyaç sahiplerine fazla olan kıyafetlerini bağışladılar. Tüketim zincirinde daha az almaları gerektiğini fark ettiler. Evde yaptıkları sayımlarla matematiksel hesaplamalar yaptılar. Üretim aşamasında giyim için ne kadar su tüketiliyor bunları hesapladılar. Böylece öğrenci üretim, dağıtım, tüketim zincirini günlük hayatında

Karasu, M. ve Çulha Özbaşı, B. (2026). Uluslararası bakalorya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 72-101.*

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

nerelerde kullandığını öğrenmiş oldu. Hem de matematik ve sosyal bilgiler arasında bağlantılar kurmuş olduk.” (Ö21)

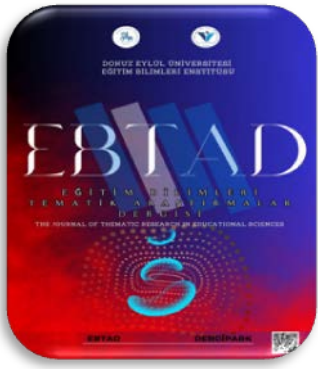
Sanat, müzik, sosyal bilgiler ve teknoloji iş birliğinden doğan disiplinler arası çalışmalar

Sayfa | 88

Sanat, müzik ve teknoloji dersleriyle kurulan iş birlikleri ise disiplinler arası öğretimin duyuşsal ve estetik boyutunu güçlendiren uygulamalar olarak dikkat çekmektedir. *Müziklerle Osmanlı, Bir Göç Hikâyesi* projelerinde öğrenciler tarihsel dönemleri müzikler aracılığıyla yorumlamış, göç olgusunu sanatsal ürünlerle ifade etmiş ve dijital kimlik tasarımları oluşturmuşlardır. Bu tür uygulamalar, öğrencilerin tarihsel konularla duygusal bağ kurmalarını ve öğrenme sürecini yaratıcı yollarla deneyimlemelerini sağlamıştır.

Ö9 sosyal bilgiler dersinin yapısı gereği başka derslerle çok fazla bağlantı kurulabileceğini belirtmiş ve sosyal bilgiler dersi ile müzik dersinin iş birliği ile yaptıkları “Müziklerle Osmanlı” çalışmasında yaşadığı deneyimi şöyle aktarmıştır: “7.sınıf seviyesinde sosyal bilgiler dersinde çok yoğun bir müfredatımız var. Öğrencilerin özellikle soyut konuları öğrenirken çok zorlandığını fark ediyoruz. Osmanlı tarihi de öğrencilerin en çok zorlandığı konulardan biridir. Çok fazla detay yer aldığı için genellikle öğrenciler sadece ezberleyerek öğreniyorlar. Dersimizi ve öğrenme ortamını daha keyifli kılmak için müzik öğretmenimiz ile ortak bir çalışma yaptık. Öğrencileri gruplara ayırdık. Her gruba Osmanlı Devleti’nin bir dönemi verilmiştir. Öğrenciler sosyal bilgiler dersinde o dönemin özelliklerini öğrenirler. Grup çalışması olarak dönemin özelliklerini bir Powerpoint olarak hazırlarlar. Gruplar müzik dersinde araştırdıkları dönem ile ilgili bir şarkı seçerek Powerpoint’e yerleştirilir. Neden bu şarkıyı seçtiklerini sebepleri ile sunuma eklemeleri istenir. Öğrenciler hazırladıkları sunumları grup halinde sınıfa sunulur. Öğrenciler yaptıkları sunumlardan MYP kriterlerine göre değerlendirilip puan alırlar. Öğrenciler dönem şarkılarını seçerken istedikleri dilden şarkılar seçmişlerdir. Sınıfta sunarken öğrenciler siyasi olayları müzikle birleştirerek eğlenerek öğrenmişlerdir.” (Ö9)

“Bir Göç Hikâyesi” adlı çalışmada resim dersiyle iş birliği yapılmış, öğrenciler göç olgusunu müze ziyareti sonrasında sanatsal ürünlerle ifade etmişlerdir. Ö4, bir müze gezisinin ardından resim dersi ile sosyal bilgiler dersinin geçen yıl ortak yaptığı disiplinler arası “Bir Göç Hikâyesi” adlı çalışmayı şöyle anlattı: “Bu çalışmayı yapma fikri göç müzesini ziyaretimizle başladı. Müzeyi ziyaret ederken yapacağımız çalışmayı planlamaya başladık. Göç mektupları, göç sandıkları, göç yolları ile ilgili kanıtları detaylı bir şekilde inceledikten sonra bununla ilgili ön çalışmamızı tamamladık. 7.sınıf seviyesinde yapılan toplantıların ardından sosyal bilgiler ve resim dersi disiplinler arası çalışma yapma kararı aldık. İlk olarak sosyal bilgiler dersinde öğrencilere konular öğretildi. Türkiye’nin demografik yapısı incelendi. Göç ve mübadele konusu üzerinde vurgu yapıldı. Ardından öğrenciler ile Göç Müzesi’ne ziyaret yapıldı. Müze ziyaretinin ardından öğrencilere şu temel soru soruldu: “Göç ederken her şeyimi bırakmak zorunda kalsam, yanıma alacağım sandığa ne alabilirim?” Bu soru doğrultusunda öğrencilerden, yakın çevrelerinden yararlanarak detaylı bir araştırma yapmaları istendi. Araştırmalar sonucunda öğrenciler, çevrelerinden materyal toplamaya yönlendirildi. Öğrencilerden, bu materyallerin tarihleri ve neden seçildiklerine dair detaylı bir rapor hazırlamaları istendi. Öğrenciler yakın çevresinde göç eden kişilerle röportajlar da yaptılar. Öğrencilerden röportajlardan elde ettiği bilgileri toparlayarak bir göç hikâyesi yazmaları istendi. Böylece aslında sözlü tarih çalışması yapmış Karasu, M. ve Çulha Özbaşı, B. (2026). Uluslararası bakalorya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 72-101.*

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

olurlar. Resim dersinde, o dönemleri tasvir eden resimler çizdiler. Böylece çocukların gözünden göç kavramı resimlere aktarılmış oldu. Çalışmanın sonunda öğrencilerin getirdikleri materyaller, yazdıkları öyküler, çizdikleri resimler okul koridorunda sergilendi.” (Ö4).

Sayfa | 89

Gezi ve yerinde öğrenme temelli disiplinler arası çalışmalar

Birçok katılımcı, tarihî ve kültürel gezilerin dersler arası öğrenme fırsatı sunduğunu belirtmiştir. “Efes–Kula Gezisi” Türkçe, İngilizce ve sosyal bilgiler derslerinin ortak planlamasıyla yürütülmüş; öğrenciler gezi öncesi araştırma, gezi sırasında gözlem ve gezi sonrası yansıtıcı ürünler hazırlamıştır. “Denizli Gezisi” projesinde, öğrenciler Hierapolis Antik Kenti’ni gezip edebî ve tarihî bağlamda öyküler yazmış, İngilizce dersinde kültürel öğeleri işlemiştir.

Ö6 İngilizce dersi ile sosyal bilgiler dersinin bağlantısını kurup daha önceki yıllarda yaptığı disiplinler arası “Efes-Kula Gezisi” çalışmasını detaylarıyla şöyle ifade etmiştir: “Okulumuzda her yıl her seviyede gezi planlanır. Bu geziler genellikle sosyal bilgiler müfredatına uygun planlanıyor. İngilizce dersi de ders saati fazla olan bir branş olduğu için etkinliklerin içinde fazlasıyla yer alıyor. 5.sınıflar ile Efes-Kula gezisine gidiyoruz. Bu geziden önce ve sonra öğrenciler çalışmalar yapıyorlar. Bu çalışmaların içinde yer almak isteyince sosyal bilgiler, Türkçe ve İngilizce dersleri bir araya gelerek disiplinler arası bir çalışma yaptık. Sosyal bilgiler dersi geziye gitmeden önce öğrencilere gezecekleri mekanlar ile ilgili bir bilgilendirme videosu izletiyor. Sınıf içinde gezi rotaları ile ilgili harita çalışmaları planlanıyor. İngilizce dersinde gezi öncesi öğrenciler, efsaneler ve kahramanlar hakkında bildiklerini tartışıyor ve açıklamalarda bulunuyorlar. Efsanelerin ve kahramanların gerçek hayattan örneklerini belirlemek için bazı ipuçlarını okuyup, yazılı ve görsel metinlere bakıyorlar. Türkçe dersinde gezi öncesinde öğrencilerle gezilerle ilgili örnek anı yazıları inceleniyor. Gezinin ardından sosyal bilgiler dersinde öğrenciler gezi sırasında çektikleri fotoğraflardan faydalanarak albümü oluşturulup, ünite konuları ile bağlantı kuruyorlar. İngilizce dersinde öğrenciler Efes efsaneleri hakkında araştırma yapıyor ve “Araştırma Gezim” etkinliğinde görmek istedikleri yerleri ve öğrendiklerini yazıyorlar. Gezinin ardından öğrenciler Türkçe dersinde gezi sırasında çekilen fotoğraflara ilişkin gözlem ve anılarını yazar; Sosyal Bilgiler dersinde ise bu fotoğraflardan oluşan bir albüm oluştururlar. Sürecin sonunda öğrencilerin yaptıkları ürünler panolarda sergilenir.” (Ö6)

İkinci alt probleme ilişkin bulgular: Disiplinler arası uygulamaların öğrencilere kazandırdıkları hakkındaki öğretmenlerin görüşleri

Bu başlık altında öğretmenlerin daha önce gerçekleştirdiği disiplinler arası çalışmalarını düşünerek bu çalışmalara öğrencilerin ilgi ve tutumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Öğretmenlerin konu ile ilgili fikirlerinin ortaya çıkarılabilmesi adına: “Daha önce deneyimlediyseniz öğrenciler disiplinler arası ünite planlarında kazanımları daha etkili öğreniyor mu?” ve “Daha önce deneyimlediyseniz öğrencilerin disiplinler arası çalışmalara karşı ilgi ve tutumları nasıldı?” soruları yöneltilmiştir. Bu kapsamda öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde kalıcı öğrenmenin önemine vurgu yapmıştır (Tablo 2).

Karasu, M. ve Çulha Özbaş, B. (2026). Uluslararası bakalorya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 72-101.*

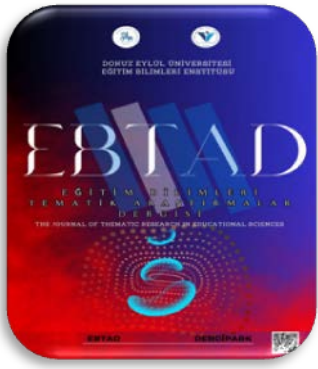
Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Tablo 2
Disiplinler Arası Uygulamaların Öğrencilere Kazandırdıkları Hakkındaki Öğretmenlerin Görüşleri

Sayfa | 90

Ana Tema	Alt Tema	Kod	f
Öğrenciye Sağlanan Katkılar	Bilişsel Katkılar	Kalıcı öğrenme	10
		Kazanımları daha iyi kavrama	4
		Dersler arası bağlantı kurma	6
		Bilgiyi içselleştirme	2
		Farklı bakış açısı kazanma	5
	Beceri Gelişimi	Problem çözme / sorgulama	3
		Araştırma becerisi	2
		Eleştirel düşünme	2
		Yaratıcı düşünme	3
		Hayatsal beceri kazanımı	2
	Öğrenmenin Transferi	Beceri gelişimi	5
		Günlük yaşama aktarma	8
		Öğrendiklerini hayatta kullanma	6
	Duyuşsal Katkılar	Gerçek yaşama uyarlama	3
		Aktif öğrenme	4
		Eğlenerek öğrenme	2
		Derse ilgi / dikkat artışı	3
	Mesleki Gelişim	Motivasyon / mutluluk	2
		Farklı yöntem ve teknik öğrenme	6
		Farklı bakış açısı kazanma	7
		Yeni bilgiler öğrenme	4
		Yaratıcılık gelişimi	4
	Disiplinler Arası Farkındalık	Mesleki tatmin	1
		Diğer ders içeriklerini öğrenme	6
		Dersler arası bağlantı kurma	4
	Sınıf İçi Rol ve Süreç	Disiplinler arası vizyon gelişimi	2
		Rehber / yönlendirici rol	4
		Sınıf ortamını zenginleştirme	3
İşbirliği ve İletişim	Eğlenceli öğrenme ortamı oluşturma	2	
	Öğretimi kolaylaştırma	3	
Planlama ve Zaman Yönetimi	Öğretmenler arası iletişim	4	
	İş birlikli çalışma	3	
	Planlama becerisi	4	
	Zaman kazandırma	2	
	Ders kaybını önleme	1	

Karasu, M. ve Çulha Özbaş, B. (2026). Uluslararası bakalorya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 72-101.*

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Kalıcı öğrenmenin sağlanması

Disiplinler arası çalışmaların bilginin kalıcılığını sağlama konusunda da yararları olduğu öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Ö23 disiplinler arası çalışmaların öğrencilere katkısının oldukça fazla olduğunu belirterek katkılarından şöyle bahsetmiştir: “Öğrenci için en önemli katkısı bilgiyi pekiştirilmesidir. Aynı zamanda kazanımları daha etkili öğrendiklerini söyleyebiliriz.” (Ö23)

Öğrenmenin Transferi

Öğretmenlerin yanıtları incelendiğinde, öğrencilerin bu çalışmalara yönelik tutumlarının olumlu olduğu yüksek düzeyde ilgi ve motivasyonla öğrencilerin disiplinler arası derslere daha neşeli, istekli bir şekilde katıldıkları anlaşılmaktadır. Ö2 bu konudaki görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir: “Disiplinler arası çalışmalar bir proje gibi yönetildiği için çocuklar derse daha ilgilidir. Öğrenciler çalışmalara daha aktif katılıyor ve daha fazla sorumluluk alıyorlar. Öğrenciler kazanımları daha etkili öğreniyor çünkü aynı temanın farklı derslerde işlenmesi bilgiyi başka yerlerde kullanmasını da sağlıyor. Transfer yapma becerisi geliştiği için bilgiyi de daha çok içselleştiriyor.”

Ö19 öğrencilerin disiplinler arası çalışmalara karşı tutumlarını farklı bir bakış açısıyla şöyle ifade etmiştir: “Öğrenciler disiplinler arası çalışmalara başlarken ön yargıyla yaklaşabiliyorlar. Çünkü öğrenci çalışmaya başlarken zor bir durumun içinde olacağını düşünüyor. Bu çalışmalarda ilk basamağında kavramsal temellendirme yapıyoruz. Temellendirme aşamasında yapacağımız çalışma öğrenci için hala çok soyut kalıyor. Çünkü çalışmaya katılan her disiplin kendi içeriğini işliyor. Ancak ürün oluşturma basamağına geçildiğinde dersler arasında bağlantı kurulduğu için öğrenciler için daha anlamlı ve olumlu bir deneyim haline geliyor. Disiplinler arası projelerde genelde son aşama ürün oluşturma olduğu için öğrencilerin öğrenme seviyesi de artıyor. Bu çalışmalar sayesinde öğrenciler uygulamalar yapıyor bu sayede öğrenciler kazanımları daha kalıcı öğreniyor.”(Ö19)

Farklı bakış açısı kazanma

Bu alt temada araştırmaya katılan öğretmenlere göre deneyimlerinden yola çıkarak disiplinler arası çalışmaların faydalarının ortaya çıkarılması amacıyla “Disiplinler arası yaklaşıma uygun olarak işlenen dersin öğretmen ve öğrencilere sağladığı yararlar nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Soruya verilen yanıtlar ele alındığında disiplinler arası çalışmanın hem öğrenci hem de öğretmen için farklı bakış açıları kazandırdığı ortaya çıkmıştır.

Ö27 bu konuda görüşlerini şöyle ifade etmiş: “Disiplinler arası uygulamaların öğrencilere en önemli katkılarından biri öğrencilerin farklı bakış açısı geliştirmelerine olanak sağlamasıdır. Disiplinler arası demek aslında bütünleşmek durumudur. Konuya sadece tek disiplinin açısından bakıyorsunuz. Örneğin doğal afetler konusunu işlerken fen bilimleri ile iş birliği oluşturduğunuzda o bilimin de bakış açısını öğreniyorsunuz. Bu da öğrencinin pek çok konuyu birlikte öğrenmesini sağlıyor. Bence çok yararlı.” (Ö27)

Karasu, M. ve Çulha Özbaş, B. (2026). Uluslararası bakalorya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 72-101.*

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

İş birlikli çalışma

İşbirlikli problem çözme yine öğretmenler tarafından disiplinler arası projelerde ortaya çıkarılan beceriler olarak ifade edilmiştir. Ö41 daha önce deneyimlediği projelerden yola çıkarak disiplinler arası çalışmaların öğrencilere ve öğretmenlere olan katkılarını şu şekilde ifade etmiştir: “Öncelikle planlama aşamasında öğretmenler iş birliği kurmaya başladığında projeye katılan diğer öğretmenlerden çok fazla bilgi öğrenir. Öğretmenin vizyonunu genişletir. Öğretmenin o konuya farklı açılardan da bakabilmesini sağlar. Bu süreç çocuk açısından da öyledir. Örnek verecek olursak kitap üzerinden yapılan bir projede öğrenci şöyle düşünüyor; bir kitap okuyorum kitap Edebiyat kitabı ama aslında tarih de var diyor. Disiplinler arası proje her bireye çok şey katıyor. Planlama aşamasından son aşamasına kadar öğrenciyi de öğretmeni de farklı bir evreye taşıdığına inanıyorum. Dil gelişimi, bilgi, öğrenme kazanımının dışında tecrübe anlamında da yarın öbür gün üniversitede veya iş hayatında farklı açılardan bakma becerisini bu projelerle deneyimlediklerini düşünüyorum.” (Ö41)

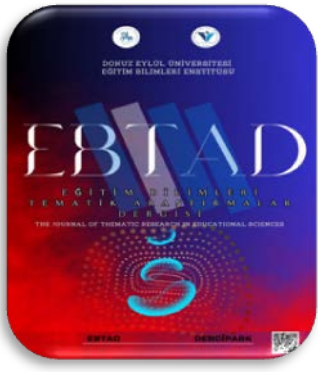
Üçüncü alt probleme ilişkin bulgular: Öğretmenlerin disiplinler arası planları uygulamaları sırasında yaşadığı zorluklara ilişkin görüşleri

Bu alt problem çerçevesinde öğretmenlerin görüşleri zorluklar değerlendirilmiştir. Bu tema kapsamında öğretmenlerin çoğunluğu zaman yönetimi konusunda yaşadıkları zorlukları ifade etmişlerdir (Tablo 3).

Tablo 3
Öğretmenlerin Disiplinler Arası Planları Uygulamaları Sırasında Yaşadığı Zorluklara İlişkin Görüşleri

Ana Tema	Alt Tema	Kod	f
Sınırlı Yönlü	Zaman Yönetimi	Zaman yetersizliği	10
		Ortak zaman oluşturma güçlüğü	4
		Ders programı uyumsuzluğu	2
	Planlama Süreci	Planlama zorluğu	6
		Ortak konu belirleme güçlüğü	5
		Müfredat bağlantısı kurma zorluğu	4
		Doğal plan akışını sağlama güçlüğü	2
	Öğrenciye İlişkin Sınırlılıklar	Öğrenci seviyesi farklılığı	4
		Ön yargılı yaklaşım	3
		Alt bilgi eksikliği	2

Karasu, M. ve Çulha Özbaş, B. (2026). Uluslararası bakalorya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 72-101.*

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

	Diğer disiplin bilgisi eksikliği	4
Öğretmene İlişkin Sınırlılıklar	Teknik bilgi eksikliği	1
	Eğitim ihtiyacı	1
	Materyal yetersizliği	1
Fiziksel / Kurumsal Sınırlılıklar	Teknolojik araç yetersizliği	1
	Ekonomik yetersizlik	1
	Evrak işleri / bürokrasi	2
Ölçme ve Değerlendirme	Değerlendirme güclüğü	2
Sınırlılık Görmeyenler	Herhangi bir sınırlılık yok	8

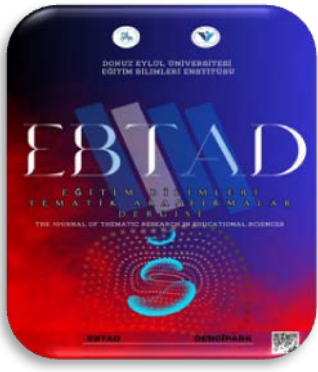
Zaman yönetimi

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu disiplinler arası çalışmaların zaman alıcı olduğunu ve mevcut müfredat yoğunluğuyla uyum sağlamada güçlük yaşadıklarını ifade etmiştir. Projelerin uzun sürmesi nedeniyle kazanımların yetiştirilemediği, ortak planlama için öğretmenlerin aynı zamanı bulmakta zorlandığı, IB programı kapsamında belge ve plan hazırlama yükünün arttığı belirtilmiştir. Ö12 disiplinler arası çalışma hazırlamanın zaman açısından sınırlı olduğunu şöyle anlatmıştır:

“Müfredat açısından işlememiz gereken çok fazla konumuz var. Disiplinler arası projeler uzun sürdüğünde konuları yetiştirmekte zorlanıyoruz. Öğretmenlerin yoğun bir programı ve iş yükü olduğu için çalışma yapacağı öğretmenlerle ortak zamanlarda bir araya gelip planlama yapması da çok kolay olmuyor. Okulumuzda uygulanan IB programından dolayı yaptığımız disiplinler arası projeleri belgelememiz gerekiyor. Hazırladığımız ders ve ünite planları iş yükümüzü artırıyor.”(Ö12)

Planlama zorluğu

Öğretmen ifadeleri, disiplinler arası çalışmaların özellikle planlama aşamasında zorluk yarattığını, bu zorlukların çoğu zaman “yapay” veya “zoraki” oluşturulan projelerden kaynaklandığını göstermektedir. Branş öğretmenleri arasında doğal olmayan eşleşmelerin süreci aksattığı, öğretmen iş birliği sağlanamadığında projenin amacına ulaşmadığı, Yanlış planlanan çalışmalarda konunun özünün kaybolabileceği belirtilmiştir. Ö16 disiplinler arası projeleri sınırlı yönlerinin daha çok planlama aşamasında yaşadığını şöyle ifade etti: “Eğer zoraki yapılmış bir çalışma ise dayatmayla ortaya çıkıyorsa ve gerçekten gönülden ve elini taşın altına koyarak yapılan bir çalışma yoksa müfredatın işleyişini aksatıyor. Konuyu zorlama başka bir branşla birleştirip konunun özünün verilmesini sınırlıyor. O yüzden bu çalışmalar kesinlikle doğal bir şekilde ortaya çıkarsa amacına ulaşıyor.” (Ö16)

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Öğrenciye ilişkin sınırlılıklar

Bazı branşlarda (özellikle yabancı dilde) öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyinin düşük olması, disiplinler arası entegrasyonu zorlaştırmaktadır. Kelime bilgisinin sınırlı oluşu, Konuların yeterince derinleştirilememesi, disiplinlerin içerik uyumsuzlukları nedeniyle ortak çalışmanın kısıtlanması gibi unsurlar öne çıkmıştır. Ö11, “öğrencilerin seviye farkları ve kelime bilgisinin sınırlı olması nedeniyle içerik derinleştirmede zorlandıklarını” örneklemiştir. Ö11 dil öğretiminde disiplinler arası çalışmaları planlarken yaşadığı sınırlamalardan şu şekilde bahsetmiştir: “Branşımız ikinci yabancı dil olduğu için öğrencilerim dil seviyesi düşük. O yüzden böyle çalışmalarda konu bulurken çok sınırlı oluyoruz. Örneğin sosyal bilgiler ile ülkeler, bayraklar gibi konuları birleştirebiliyoruz ama öğrencilerin kelime bilgisi sınırlı olduğu için konuları derinleştiremiyoruz. Aynı zamanda bu çalışmalarda öğrencilerin motivasyonu çok önemlidir. Öğrencilerin yaptıkları çalışmalara inanması gerekiyor. Öğreneceği bilginin hayatın içinde kullanacağını bilmesi gerekiyor. Yaşadığımız diğer bir zorluk da disiplinler arası çalışma yaptığımız dersler ile aynı zamanda konularımızı işleyemiyoruz. Dersler farklı zamanlarda çalışmayı yaptığında öğrenci çok iyi öğrenemiyor.” (Ö11)

Ölçme ve değerlendirmeye ilişkin zorluklar

Öğretmenlerin önemli bir kısmı disiplinler arası çalışmaların uygulama ve değerlendirme aşamalarında çeşitli güçlükler yaşandığını belirtmiştir. Küçük yaş gruplarında grup çalışması sırasında sorumluluk paylaşımının dengesiz olması, öğrenciler arası motivasyon farkı, Sürecin ciddi bir evrak yükü ve ayrıntılı planlama gerektirmesi, mevcut ulusal değerlendirme sistemlerinin bu tür projelerle uyumlu olmaması, müfredatta disiplinler arası çalışmalara ayrılmış özel zaman olmaması önemli sorunlar arasında yer almaktadır. Ö1’in grup dinamiği, zaman yetersizliği ve evrak yüküne ilişkin ifadeleri bu temayı güçlü biçimde desteklemektedir. Ö1 disiplinler arası öğretimin dezavantajlarını şöyle ifade etmiştir: “Küçük sınıf seviyelerinde gruplarla çalıştığınızda her öğrencinin dinamiği farklı olduğu için herkes enerjisini eşit miktarda yansıtamayabiliyor. Öğrenci gruplarında iş bölümü yaparken çatışmalar olabiliyor. Kimi öğrenciler daha sorumluluk sahibi olurken kimi öğrenciler sorumluluklarını aksatabiliyor. Öğretmen olarak evrak işleri, planlama aşamasındaki detaylar zorlayıcı. Bunları yapabilmek için zamana ihtiyaç var. Sıkıştırılmış bir zamana da asla olabilecek bir şey değil. Müfredatı yetiştirmek hem de disiplinler arası çalışmayı hakkaniyetle yapabilmek için geniş zaman vermek gerekiyor.” (Ö1)

Ortak konu belirleme güçlüğü

Öğretmenler, disiplinler arası çalışmalarda ortak hedeflerin belirlenmesinin gerekli olduğunu ancak bu sürecin çoğu zaman zorlayıcı olduğunu vurgulamıştır. MYP kavramlarının uyumlaştırılması, üç ya da daha fazla disiplinin aynı küresel bağlamı paylaşması, Ortak kazanım oluşturma ihtiyacı, ürüne dayalı hedeflerin net belirlenmesi, gibi unsurlar hem zorlayıcı hem de gerekli görülmektedir. Ö25 disiplinler arası çalışmaların ortak hedefini şöyle ifade etmiştir: “Bilgi ve iletişim teknolojileri dersinin bir kazanımından yola çıktık. Ardından kodlama dersinin kazanımları ile sosyal bilgiler dersinin kazanımlarını birleştirdik. Ortak bir kazanım oluşturduk.” (Ö25)

Karasu, M. ve Çulha Özbaş, B. (2026). Uluslararası bakalorya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 72-101.*

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Dördüncü alt probleme ilişkin bulgular: Disiplinler arası çalışmaların öğretmenlerin deneyimlerine katkıları

Öğretmenlerin disiplinler arası çalışmaların mesleki gelişimlerine nasıl katkı sağladığına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla “Disiplinler arası çalışma hazırlamanın kendi mesleki gelişiminize katkısı olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl? Açıklar mısınız?” soruları yöneltilmiştir. Yapılan içerik analizi sonucunda tüm öğretmenlerin disiplinler arası öğretimin mesleki gelişimlerine olumlu katkı sağladığını ifade ettikleri görülmüştür (Tablo 4).

Sayfa | 95

Tablo 4
Disiplinler Arası Çalışmaların Öğretmenlerin Deneyimlerine Katkıları

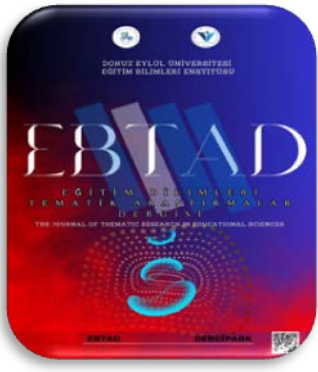
Ana Tema	Alt Tema	Kod	f
Mesleki Gelişime Katkıları	Mesleki Bilgi ve Alan Gelişimi	Yeni bilgi öğrenme	10
		Alan hakimiyeti / alan derinliği	5
		Bilgileri tazeleme	1
	Yöntem ve Teknik Gelişimi	Teorik alan bilgisi gelişimi	2
		Yeni yöntem ve teknik öğrenme	5
		Ders planlama becerisi	2
		Problem çözme becerisi	2
	Bilişsel ve Kişisel Gelişim	Farklı bakış açısı kazanma	8
		Farkındalık gelişimi	4
		Çok yönlü düşünme	2
		Yaratıcılık gelişimi	5
	İşbirliği ve İletişim	Araştırma becerisi	4
		Öğretmenler arası işbirliği	6
		İletişim becerileri	3
	Mesleki Doyum ve Motivasyon	Uzmanlarla iletişim	1
		Mesleki tatmin	2
		Dersi keyifli hale getirme	3
	Disiplinler Arası Farkındalık	Dinamikleşme	3
Dersler arası bağlantı kurma		6	
	Başka branş içeriklerini öğrenme	7	

Mesleki bilgi ve alan gelişimi

Öğretmenler, farklı disiplinlerde görev yapan meslektaşlarıyla birlikte çalışma sürecinin hem müfredat bilgilerini hem de öğretim yöntemlerini geliştirdiği belirtmiştir. Ö2 bu gelişimi şöyle ifade etmiştir:

“Disiplinler arası çalışma yapan bir öğretmen ile sadece tek disiplin üzerinden öğretim yapan öğretmen arasında fark vardır. Tek disiplin üzerine çalışan bir öğretmen sadece net bir müfredata bağlı olarak bir bakış açısı benimser. Ancak diğer disiplinlerle birlikte çalışan öğretmen hem kendi müfredatını da zenginleştirebilir. Farklı öğretmenlerle çalışırken, farklı disiplinlerin yaptığı çalışmalarını görüp bunları kendi disiplinine katabilir. Farklı teknik yöntemleri de buradan öğrenip kendi dersinde kullanabilir.” (Ö2)

Karasu, M. ve Çulha Özbaş, B. (2026). Uluslararası bakalorya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 72-101.*

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Farklı bakış açısı kazanma

Öğretmenler disiplinler arası süreçlerin, karşılıklarına çıkan yeni durumlara çözüm üretme, farklı disiplinler arasında ilişki kurma ve derse yönelik pedagojik yaratıcılıklarını geliştirme açısından katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Öğretmen 20 bu konudaki görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Disiplinler arası çalışmalarda önümüze yeni gelen bir probleme çözüm bulmaya çalışarak ilerliyoruz. Öğretmen olarak bize en büyük yararı problem çözmemizi sağlıyor. Bu çalışmalarda hep şu soruları soruyorum: Ben bu konuyla nasıl bağlantı kurarım? Nasıl etkileşime girerim? Öğrencilere benim dersimin kazanımlarıyla diğer disiplinlerin kazanımlarını birleştirerek nasıl bir iş çıkartırım? Bu süreç zorlayıcı oluyor. Disiplinler arası çalışmalar öğretmene tazelik katıyor.” (Ö20). Bu ifadeler, öğretmenlerin kendi ders içeriklerini yeniden yapılandırma, farklı disiplinlerle bütünleştirme ve yaratıcı çözüm yolları geliştirme konusunda gelişim gösterdiklerini desteklemektedir.

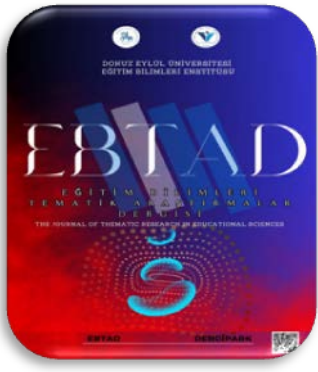
Disiplinler arası farkındalık

Disiplinler arası çalışmaların sınıf ortamını daha dinamik hale getirdiği ve öğrencilerin derse yönelik ilgisini artırdığı; bunun da öğretmenin motivasyonunu olumlu etkilediği belirtilmiştir. Ö 41'in bu konudaki görüşlerini şöyle sunmuştur: “Disiplinler arası dersler normal sınıf içinde yaptığımız derslerden çok daha keyifli. Öğrencileri bazen ders içinde motive etmekte zorlanabiliyoruz ancak bu tarz çalışmalar yaptığımızda onların heyecan duyduğunu gözlemleyebiliyoruz. Öğrencinin motivasyonu artınca tabii ki öğretmenin de motivasyonu artıyor. Öğretmene bence diğer bir katkısı da iş arkadaşlarıyla ortak iş yapmak aralarındaki ilişkileri de olumlu yönde etkiliyor.”(Ö41) Bu ifade, disiplinler arası uygulamaların öğretmenin sınıf içi deneyimini zenginleştirdiğini ve öğretmen-öğrenci ilişkisini güçlendirdiğini göstermektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada elde edilen bulgular, IB Diploma Programı kapsamında sosyal bilgiler derslerinde yürütülen disiplinler arası uygulamaların yapısal olarak çeşitlenmiş, öğrenci merkezli ve büyük ölçüde öğretmen inisiyatifine dayalı bir anlayışla kurgulandığını ortaya koymaktadır. Bulgular, disiplinler arası öğretimin sadece farklı ders alanlarını bir araya getiren teknik bir düzenleme olmadığını; pedagojik amaçlar, öğrenme çıktıları ve öğretmenlerin mesleki kararları doğrultusunda şekillenen bir öğretim süreci olduğunu göstermektedir.

Araştırma sonuçları, Goodson'ın (2014) müfredat yeniliklerinin öğretmenlerin değer ve inanç sistemleriyle örtüşmediği durumlarda sürdürülebilir olamayacağı yönündeki vurgusuyla örtüşmektedir. Bu çalışmada, disiplinler arası uygulamaların etkili biçimde hayata geçirilebilmesinin; öğretmenlerin sürece aktif katılım sağlamalarına, karar alma mekanizmalarında söz sahibi olmalarına ve öğretim sürecini kendi pedagojik bakış açıları doğrultusunda yapılandırabilmelerine bağlı olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin disiplinler arası çalışmaları “zaman alıcı ancak anlamlı” olarak nitelendirmeleri, bu uygulamaların gönüllülük ve mesleki inanç temelli yürütüldüğünde değer kazandığını ortaya koymaktadır. Bulgular, UNESCO (2021) ve OECD'nin (2020) disiplinler arası Karasu, M. ve Çulha Özbaşı, B. (2026). Uluslararası bakalorya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 72-101.*

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Sayfa | 97

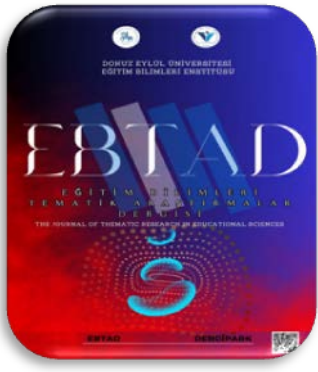
program tasarımlarının ancak öğretmen özerkliğini destekleyen okul kültürlerinde etkili olabileceği yönündeki görüşleriyle paralellik göstermektedir. Araştırma kapsamında öğretmenlerin planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinde belirli bir pedagojik serbestliğe sahip oldukları; özellikle proje temelli ve ürün odaklı çalışmalarda kendi öğretim yaklaşımlarını sürece yansıtılabildikleri belirlenmiştir. Bu durum, disiplinler arası program belgelerinin ötesinde, öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarıyla anlam kazandığını ortaya koymaktadır.

Birinci alt probleme ilişkin bulgularda Uluslararası Bakalorya Diploma programını uygulayan okulda sosyal bilgiler derslerinde disiplinler arası uygulamalarda Türkçe, görsel sanatlar, fen, matematik dersleri ile çalışmalar yapıldığı tespit edilmiştir. IB Diploma Programı kapsamında sosyal bilgiler derslerinde yürütülen disiplinler arası uygulamaların kapsamlı, çeşitlendirilmiş ve öğrenci merkezli bir yapıda gerçekleştirildiğini göstermektedir. Öğretmenlerin farklı disiplinlerle kurdukları pedagojik ilişkilerin hem sınıf içi hem de sınıf dışı öğrenme süreçlerine sistematik biçimde yansıdığı belirlenmiştir. Proje temelli öğrenme, gerçek yaşam bağlamlarının kullanımı, sanat ve edebiyat temelli bütünleştirme çalışmaları ile teknoloji destekli uygulamalar, disiplinler arası öğretimin bilişsel ve duyuşsal öğrenme çıktıları açısından zenginleştirici bir işlev gördüğünü ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar, disiplinler arası öğrenmenin entelektüel esneklik ve anlamlı öğrenmeyi artırdığını savunan çalışmalarla uyumludur (BoixMansilla & Jackson, 2011; Drake & Reid, 2017).

Edebiyatın sosyal bilgiler öğretimiyle bütünleştirilmesine ilişkin bulgular, öğrencilerin tarihsel bakış açısı, eleştirel düşünme ve çoklu perspektif geliştirme becerilerinin edebî metinler aracılığıyla desteklendiğini göstermektedir. “Hayvan Çiftliği Projesi” ve “İz Bırakanlar” gibi uygulamalarda öğrencilerin tarihsel olaylar, toplumsal dönüşümler ve yönetim modelleri arasında kavramsal bağlantılar kurdukları belirlenmiştir. Sosyal bilimler ile fen bilimleri ve matematik arasındaki disiplinler arası iş birlikleri, soyut kavramların somutlaştırılmasına ve öğrencilerin veri okuryazarlığı, problem çözme ve analitik düşünme becerilerinin gelişimine katkı sunduğu biçimindedir.

Sanat, müzik ve dijital tasarımın sosyal bilgiler öğretimiyle bütünleştirildiği projelerde öğrencilerin tarihsel ve kültürel kavramları çoklu ifade biçimleriyle yeniden yapılandığı görülmüştür. Bu durum, sanat temelli öğrenmenin duyuşsal derinliği artırdığına ilişkin literatürü desteklemektedir. Benzer şekilde gezi ve yerinde öğrenme etkinlikleri, öğrencilerin kültürel mirası ve mekânsal ilişkileri disiplinler arası bir perspektifle kavrayabildiklerini de göstermiştir. Yine, dijital araçların kullanımı, öğrencilerin tasarım, modelleme, görselleştirme ve yaratıcılık becerilerini desteklemiş; teknolojinin iş birliği ve üretim süreçlerini güçlendirdiği de görülmüştür (OECD, 2019).

İkinci alt problemde elde edilen bulgularda disiplinler arası yapılan çalışmalar sayesinde öğrencilerin motivasyonunun arttığı, farklı bakış açıları geliştirdikleri, kalıcı öğrenme sağladığı ve iş birlikli problem çözme öğrenme ortama çıkmıştır. Disiplinler arası uygulamaların öğretmenlerin gözünden öğrencilerin; ilgi, tutum, motivasyon, öğrenme kalıcılığı ve üst düzey düşünme becerileri üzerinde belirgin olumlu etkiler yarattığını göstermektedir. Öğretmen görüşleri, öğrencilerin disiplinler arası etkinliklerde daha fazla sorumluluk aldığını, aktif katılım gösterdiğini ve öğrenme sürecini daha anlamlı bulduklarını ortaya koymaktadır. Disiplinler arası öğrenmenin öğrencilerin çoklu Karasu, M. ve Çulha Özbaş, B. (2026). Uluslararası bakalorya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 72-101.*

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

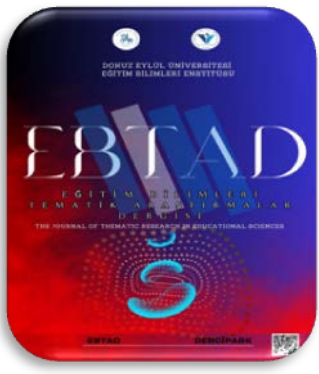
perspektif geliştirme becerisini güçlendirdiği; farklı disiplinlerin sunduğu bakış açılarıyla bir konuyu değerlendirme kapasitesini artırdığı belirlenmiştir. Ayrıca disiplinler arası etkinliklerin öğrenme transferini kolaylaştırdığı, bilgilerin çoklu bağlamlarda ele alınmasının kalıcı öğrenmeyi desteklediği görülmüştür. Öğrencilerin iş birliği, problem çözme, iletişim ve yaratıcı düşünme gibi 21. yüzyıl becerilerinin gelişimi de öğretmenler tarafından sıklıkla vurgulanmıştır. Öğretmen ve öğrencilerde gelişen ortak beceri problem çözme ve iş birliği becerisi olduğu tespit edilmiştir. DiDonato'nun 2013 yılında yaptığı araştırma da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Di Donato (2013) disiplinler arası bir öğretim yönteminin uygulanması süreci hem öğretmenler hem de öğrenciler için işbirlikçi öğrenmeyi gerektirdiği vurgulamıştır.

Üçüncü alt probleme ilişkin bulgular, disiplinler arası uygulamaların öğretmenler açısından önemli fırsatlar sunduğunu; ancak zaman yönetimi, planlama, içerik uyumu, değerlendirme ve ortak hedef belirleme gibi alanlarda çeşitli sınırlılıklar barındırdığını ortaya koymaktadır. Özellikle yoğun müfredat, ortak planlama zamanının yetersizliği ve belge yükü öğretmenler tarafından sıkça dile getirilmiştir. Bu sonuçlar, öğretmenlerin zaman yetersizliği nedeniyle disiplinler arası uygulamalarda güçlük yaşadığını belirten çalışmalarla örtüşmektedir (Karakuş & Aslan, 2016). Planlama sürecinde yaşanan güçlükler, disiplinler arası çalışmaların sürdürülebilirliğini sınırlayan önemli bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Öğretmenler, farklı branşların uyum sağlamasında yaşanan sorunlar ve uzun hazırlık süreçlerinin zaman zaman çalışmaları "zoraki" hâle getirdiğini ifade etmiştir. Bu bulgular, disiplinler arası tematik öğrenmenin yüksek düzeyde planlama gerektirdiğine işaret eden Konukaldı'nın (2012) çalışmasıyla uyumludur. Değerlendirme sürecinde ise standart ölçme araçlarının disiplinler arası öğrenme çıktılarını karşılamakta yetersiz kaldığı belirlenmiştir. Ürün temelli çalışmalarda ölçme-değerlendirme süreçlerinin karmaşıklaşması, disiplinler arası öğrenmeye özgü bütüncül değerlendirme yaklaşımlarına duyulan ihtiyacı ortaya koymaktadır. Tüm bu sınırlılıklara karşın öğretmenler, disiplinler arası öğretimin öğrencilerin kavramsal öğrenmesini güçlendirdiğini, kalıcı öğrenmeyi artırdığını ve çağdaş becerilerin gelişimine katkı sunduğunu ifade etmiştir. Öğretmenler açısından ise mesleki tatmin, pedagojik yaratıcılık ve iş birliği kültürünün güçlenmesi disiplinler arası öğretimin öne çıkan avantajları olarak değerlendirilmiştir (Yıldırım, 1996; Gür, 2003).

Dördüncü alt probleme ilişkin bulgular araştırmaya katılan tüm öğretmenler disiplinler arası çalışmaların mesleki gelişimlerine katkılar sağladığını ifade etmiştir. Öğretmenler, bu süreçlerin pedagojik esneklik kazanmalarına, yaratıcılıklarını geliştirmelerine, motivasyonlarını artırmalarına ve meslektaşlarıyla iş birliği yapmalarına olanak tanıdığını belirtmiştir. Disiplinler arası öğretimin, öğretmenler için yalnızca bir öğretim yöntemi olmaktan ziyade sürekli mesleki gelişimi destekleyen çok boyutlu bir öğrenme ortamı sunduğu görülmüştür. Bu durum, öğretmen öğrenme toplulukları ve mesleki dayanışma kavramlarıyla uyumludur (Fullan & Hargreaves, 2012).

Sonuç olarak bu araştırma, disiplinler arası öğretimin etkili ve sürdürülebilir olabilmesi için öğretmen özerkliği merkeze alan, kurumsal destekle güçlendirilen ve bağlamsal duyarlılığı gözetilen bir yaklaşımın gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bulgular, disiplinler arası öğretimin hem öğrenci öğrenmesini derinleştiren hem de öğretmenlerin mesleki deneyimlerini zenginleştiren bütüncül bir eğitim yaklaşımı sunduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda bundan sonra alanda

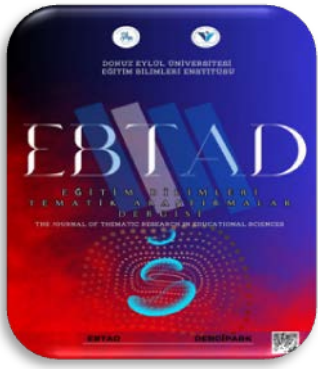
Karasu, M. ve Çulha Özbaşı, B. (2026). Uluslararası bakalorya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 72-101.*

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

yapılacak çalışmalarda disiplinler arası öğretimin uzun vadeli öğrenci kazanımları üzerindeki etkileri nicel ve karma yöntemlerle incelenebilir. Bu çalışmada sadece IB Diploma programı sunan bir okula odaklanıldığı için, bundan sonraki çalışmalar farklı okul türleri, programlar ve sosyo-kültürel bağlamlarda disiplinler arası öğretim uygulamalarının karşılaştırmalı analizleri yapılabilir.

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Kaynakça

Aslan, S., & Karakuş, M. (2016). İlkokulda disiplinler arası öğretime yönelik mevcut durumun incelenmesi. *İlköğretim Online*, 15(4), 1325–1341. <https://doi.org/10.17051/io.2016.29013>

Sayfa | 100 Australian Curriculum, Assessment and Reporting Authority. (2012). *The shape of the Australian curriculum* (Version 4.0).

Barth, J. L. (1991). Beliefs that discipline the social studies. *International Journal of Social Education*, 6(2), 19–24.

Boix Mansilla, V., & Jackson, A. (2011). *Educating global competence: Preparing our youth to engage the world*. Asia Society.

Bonner, S. M., Diehl, K., & Trachtman, R. (2020). Teacher belief and agency development in bringing change to scale. *Journal of Educational Change*, 21(2), 363–384. <https://doi.org/10.1007/s10833-019-09360-4>

Creswell, J. W. (2011). Controversies in mixed methods research. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *The SAGE handbook of qualitative research* (4th ed., pp. 269–284). SAGE.

DiCicco-Bloom, B., & Crabtree, B. F. (2006). The qualitative research interview. *Medical Education*, 40(4), 314–321. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2929.2006.02418.x>

DiDonato, N. C. (2013). Effective self and shared regulation in collaborative learning groups: An analysis of students' regulation of problem-solving processes in authentic interdisciplinary tasks. *Instructional Science*, 41, 25–47.

Drake, S. M., & Burns, R. C. (2004). *Meeting standards through integrated curriculum*. Association for Supervision and Curriculum Development.

Drake, S. M., & Reid, J. L. (2017). Interdisciplinary assessment in the 21st century. *Academic Exchange Quarterly*, 21(1), 34–39.

Fullan, M., & Hargreaves, A. (2012). Reviving teaching with professional capital. *Education Week*, 31(33), 30–36.

Goodson, I. F. (2014). A nation at rest: The contexts for change in teacher education in Canada. In *Teacher education in industrialized nations* (pp. 125–153). Routledge.

Gür, Ç. (2003). Disiplinler arası öğretim yaklaşımının öğrenci başarısı üzerine etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 28(127), 42–51.

Hertzberg, H. W. (1981). *Social studies reform 1880–1980*. Social Science Education Consortium.

International Baccalaureate Organization. (2014). *MYP: From principles into practice*.

International Baccalaureate Organization. (2017). *Uluslararası bakanlıya (IB) eğitimi nedir?*

Karasu, M. ve Çulha Özbaş, B. (2026). Uluslararası bakanlıya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi*, 2(4), 72-101.

Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi, (2026), 2 (4), 72-101.
The Journal of Thematic Research in Educational Sciences, (2026), 2 (4), 72-101.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Sayfa | 101

- Jacobs, H. H. (1989). *Interdisciplinary curriculum: Design and implementation*. Association for Supervision and Curriculum Development.
- Jenkins, D. M. (2019). Exploring the lived experiences of becoming and being a leadership educator: A phenomenological inquiry. *Journal of Leadership Education*, 18(3), 141–157.
- Konukaldı, I. (2012). *İlköğretim fen ve teknoloji eğitiminde disiplinler arası tematik öğrenme yaklaşımının öğrencilerin öğrenme ürünleri üzerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi. <http://acikerisim.akdeniz.edu.tr:8080/xmlui/handle/123456789/1904>
- Lam, C. C., Alviar-Martin, T., Adler, S. A., & Sim, J. B. (2013). Curriculum integration in Singapore: Teachers' perspectives and practice. *Teaching and Teacher Education*, 31, 23–34.
- McDowall, S., & Hipkins, R. (2019). Interdisciplinary learning in the New Zealand curriculum. *New Zealand Council for Educational Research Review*, 24(2), 10–21.
- Naidoo, D. (2009). Implementing “progression and integration of knowledge” in South African schools. *Education as Change*, 13(1), 5–25. <https://doi.org/10.1080/16823200902933297>
- OECD. (2019). *OECD learning framework 2030*. OECD Publishing.
- Roddey, K. (2025). *Faculty and administrator perceptions of the implementation of the International Baccalaureate Diploma Programme in relation to Rogers' theory of diffusion of innovation* (Doctoral dissertation). Seton Hall University.
- Smith, W. L., & Crowley, R. M. (2018). Social studies (still) needs white people: The case for allies in the curriculum. *The Social Studies*, 109(4), 202–214. <https://doi.org/10.1080/00377996.2018.1515720>
- Termaat, A. (2023). Nurturing interdisciplinary practice in small secondary schools. *Cogent Education*, 10(2), 2225003.
- Türkeli, Y. (2002). İlköğretim fen eğitiminde disiplinler arası yaklaşım: Zekâ ve mesleklerle ilişkisi.
- UNESCO. (2021). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. UNESCO Publishing.
- Venville, G., Rennie, L. J., & Wallace, J. (2012). Curriculum integration: Challenging the assumption of school science as powerful knowledge. In *Second international handbook of science education* (pp. 737–749). Springer.
- Yıldırım, A. (1996). Disiplinler arası öğretim kavramı ve programlar açısından doğurduğu sonuçlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 89–94.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yin, R. K. (2009). *Case study research: Design and methods* (4th ed.). SAGE.

Karasu, M. ve Çulha Özbaş, B. (2026). Uluslararası bakalorya diploma programı uygulayan bir okulda disiplinler arası sosyal bilgiler öğretimi: tecrübeler, fırsatlar, zorluklar. *Eğitim Bilimleri Tematik Araştırmalar Dergisi*, 2(4), 72-101.